

*Existuje jediná podívaná, která je velkolepější než moře,
a tou je hvězdná obloha:
existuje jediná podívaná, která je velkolepější než hvězdná obloha,
a tou je lidská duše. Victor Hugo*

Projekt
REKORDY HANDICAPOVANÝCH HRDINŮ (RHH)

je realizován za finanční podpory:

- statutárního města Ostravy

OSTRAVA!!!

- senátora Jiřího Carbola

- Krajského úřadu Moravskoslezského kraje

- Krajského úřadu Jihočeského kraje

© www.hecportal.cz

Fotografie:
Prof. Jindřich Štreit
Dan Krzywon
Jiří Muladi
archív vítězů RHH

Tisk: Tiskárna PRINTO, s.r.o
Sazba: Robert Návrat

ISBN 978-89-270-6921-7

REKORDY HANDICAPOVANÝCH HRDINŮ

8. Přes překážky ke hvězdám

10. „S vozíkem počítám – ale víte, jak?“

12. „Největší úspěch? Tím je moje rodina“

14. Ovace ve stoje pro Všechny barvy duhy

16. ... A ten kříž se obtiskne na nebe

18. I cizina zírала na šampionát v Ostravě

21. Být bez nohou je pro mě privilegium a čest

29. Řídí vůz jen pohybem hlavy a dýcháním do speciální trubičky

32. Poznávání člověka je nad všechno umění

36. Naším krédem je, aby se každý návštěvník cítil u nás dobře

39. Doug Landis: Každý máme v sobě skrytou řadu schopností

42. Rekordy a novinky hudebního festivalu Colours of Ostrava 2019

Ocenění hrdinové handicapu

Letošní slavnostní vyhlášení výsledků celostátní soutěže **REKORDY HANDICAPOVANÝCH HRDINŮ** se uskutečnilo 30. září v aule Krajského úřadu Moravskoslezského kraje. Už třetí ročník tohoto projektu proběhl pod záštitou náměstka hejtmana Moravskoslezského kraje Jiřího Navrátila, náměstka hejtmanky Jihočeského kraje Zdeňka Dvořáka a pod záštitou senátora Parlamentu České republiky Jiřího Carbola.

Ceny **REKORDY HANDICAPOVANÝCH HRDINŮ** navrhují instituce a veřejnost za mimořádný počin, vzor nebo projekt ve prospěch osob se zdravotním postižením, a to ve čtyřech kategoriích:

- Hrdinové handicapu (příběhy obdivuhodných výkonů)
- Pečující v handicapu (sebeobětující se osobnosti)
- Projekty handicapu (projekty organizací a filantropů)
- Emisaři handicapu (následováním hodné příklady a vzory)

REKORDY HANDICAPOVANÝCH HRDINŮ

nemají druhá a třetí místa, všichni ocenění jsou vítězové. „Jsem moc rád, že se podařilo uspořádat již třetí ročník této ojedinělé akce v celé České republice,“ uvedl Jiří Navrátil, náměstek hejtmana Moravskoslezského kraje pro sociální oblast. „Mimořádné příběhy oceněných navíc vycházejí i knižně, protože rekordy handicapovaných by si měla uvědomovat a oceňovat celá společnost,“ dodal.

Právě na adresu reprezentační publikace uvedl primátor statutárního města Ostravy Tomáš Macura: „Kniha, která popisuje, jak se lidé i přes nepřízeň osudu dokázali prosadit, je velkou inspirací nejenom pro handicapované občany. Ukazuje, že i přes postižení mohou díky nezměrné vůli dosáhnout neskutečných cílů.“

Náměstek hejtmanky Jihočeského kraje pro školství a sociální věci Mgr. Zdeněk Dvořák mimo jiné konstatoval: „Tato akce dává prostor sdílet příběhy jednotlivců a může motivovat každého z nás k novým aktivitám. Jak říká dalajláma: Štěstí není něco, co k člověku přijde jen tak. Přichází spolu s našimi činy.“

Atmosféru při předávání cen zpestřil Gigi band – country kapela vozíčkáře Zdeňka Šnajdera.

Celkový seznam vítězů

Hrdinové handicapu (příběhy obdivuhodných výkonů):

Ivo Koblasa

Kateřina Vlková

Lukáš Hirka

Projekty handicapu (projekty organizací a filantropů):

Stacionář Nesa

Josef Suchár

Jiří Šindler

Pečující v handicapu (sebeobětující se osobnosti):

Jana Valíčková

Petr Matýsek

Manželé Hyrníkoví

Emisaři handicapu (následováním hodné příklady a vzory):

ZOO Ostrava

Václav Krása

Jindřich Štreit

Podrobnosti jsou průběžně zveřejňovány na www.hecportal.cz

Citát: Většina lidí je tak šťastná, jak šťastná se rozhodla být.

Celou akci už tradičně odmoderovala paní Ilona Mazalová. Tradičně dobře.

Místopředseda NRZP ČR Jan Uherka (vlevo) a fotograf prof. Jindřich Štreit.

„My že jsme ve společnosti pana faráře z Neratova, našich parahokejistů a dalších? No to je úžasné,“ nechala se slyšet vedoucí stacionáře Nesa Alena Poulová (druhá zprava).

Na slavnostní vyhlášení vítězů RHH se přišla podívat i loňská vítězka v kategorii Emisaři handicapu MUDr. Růžena Mašková (vpravo).

Paní Marta Justyna Hyrníková s dcerkou Gabrielou.

Pohled do publika.

Hlasy z kuloárů...

- „Jsem moc ráda, že jsem mohla stisknout ruku panu faráři z Neratova – co on dokázal, to je opravdu neskutečné. Jsme asi stejně staří – jak toho mohl v jednom životě tolik stihnout?“
- „Kousek ode mě seděla úžasná maminka s holčičkou na vozíku...“ „Máš pravdu, je úžasná. Kdysi mi řekla, že si postiženou Sylvu vzala do opatrování z vděčnosti, že jí Bůh dal čtyři zdravé děti. Podle mého ji zachránila.“
- „Ta doprava pro handicapované ve Frýdku-Místku opravdu scházela. Kdo je zdravý, neumí si pořádně představit, jak moc. A ten pán to všechno „vydupal ze země“ – já takové lidi prostě obdivuju.“
- „Při promítání toho filmu a našich parahokejistech jsme normálně brečeli, vid’?“ „Jo, byl jsem hrdý na ně, na naši republiku, na poradatele, jak ten turnaj všichni chválili, fandili, tolik lidí – neskutečné, fakt. A slyšel jsi? Trénovat chodili po práci...“
- „Dnes ráno jsem se ještě stavila u tchyně. Zase si stěžovala, jak se má špatně, jak má těžký život – tady měla sedět a poslouchat ty příběhy.“
- „Ta hudební skupina, Gigiband, je skvělá, perfektně doplňuje atmosféru. Hoši, děkuju.“

Ocenění paní Kateřiny Vlkové si nenechal ujít ani její táánek.

▲ Zleva: šéf mistrovství světa v para hokeji 2019 Jiří Šindler, radní MSK Radomíra Vlčková a vedoucí realizačního týmu para hokejové reprezentace ČR Jiří Bříza.

Náměstek hejtmána MSK pro finance, investice a majetek Jaroslav Kania.

Publikum leckdy zažívalo i dojemné chvílky.

Přes překážky ke hvězdám

Ivo Koblasa je český paralympijský reprezentant v cyklistice. V této sportovní disciplíně už dosáhl řady úspěchů, mimo jiné titulu vicemistra světa. Přitom v mládí Ivo Koblasa prodělal dětskou mozkovou obrnu, v jejímž důsledku má epilepsii. Medikamenti byla nevládnutelná, a proto v šesti letech podstoupil operaci – calosotomii (oddělení hemisfér mozku operativním způsobem). V současné době je jediným závodníkem na světě, který závodí na vrcholové úrovni s tímto typem postižení.

„Od svých osmi let jezdím intenzivně na kole a přibližně od 12 let jsem členem brněnského cyk-

listického oddílu TJ Favorit Brno,“ říká Ivo Koblasa. „Můj trénink byl vždy přizpůsoben zdravotním omezením. Ale tyto tréninky mě zároveň posunovaly dopředu a postupně jsem přešel z českých závodů na mezinárodní scénu. Nejdříve jsem cestoval na evropské poháry handicapovaných cyklistů. Tím prvním byly závody ve slovenské Vrátné Doline, kam se pravidelně každý rok vracím. Po evropských závodech jsem se posunul na světové pohárové závody i mistrovství světa, a taktéž na paralympiádu - tou první byl Londýn 2012.“

Prostřednictvím sportovních úspěchů poznal Ivo Koblasa také kus světa: získal například stříbrnou medaili ze závodu na silničním mistrovství světa v roce 2014 v Greenville (Jižní Carolina), dále bronzovou medaili na MS v silničním závodě v roce 2015 ve Švýcarsku a dvě bronzové medaile na MS na dráze v Holandsku 2015 a Mexiku 2014.

„Rio de Janeiro bylo pro mě druhou paralympiádou a bylo pro mě velkým překvapením. Ubytování na solidní úrovni, přátelští diváci, ale hlavně fantastické publikum. Možná se málo ví o tom, že jak paralympiáda v Londýně (2,5 milionu návštěvníků), tak i Rio (1,690 milionu návštěvníků), zachránila pořadatele před ztrátou. Paralympiáda prostě zaplatila celkové náklady a byla

Ocenění Ivo Koblasovi předali senátor Jiří Carbol (vlevo) a náměstek hejmana Moravskoslezského kraje pro oblast sociální Jiří Navrátil.

po komerční stránce výrazně úspěšnější, než olympiáda.“

Šestadvacetiletý paralympijský reprezentant Ivo Koblasa by mohl jít příkladem všem zdravým lidem. I přes svůj handicap dosáhl v cyklistice světových úspěchů a jeho velkým snem je získat chybějící zlatou medaili z mistrovství světa.

„Každý závod je pro mě výzvou,“ říká. „Nejdříve to byly závody českého poháru handicapovaných, kdy jsem chtěl vítězit a nakonec se mi podařilo získat 16. titul mistra ČR v silniční cyklistice. Souběžně přišel i peloton českého poháru zdravých cyklistů, kde mám možnost se měřit s těmi nejlepšími českými profesionály. Od mého příchodu mezi zdravé cyklisty jsem se stal především propagátorem integrace handicapovaných a zdravých cyklistů. Ukázal jsem, že i závodník s mým hendikepem může závodit. Za svůj život se pak na mě obrátila celá řada rodičů, kterým jsem poradil, jak upravit kolo pro konkrétní postižení a kde závodit. Za tuto moji činnost jsem byl v loňském roce oceněn cenou Jihomoravského kraje za podporu integrace handicapovaných sportovců.“

Poklonu svému svěťenci a jeho otci složil rovněž trenér Viktor Zapletal: „Ivo Koblasa je závodníkem kategorie C2 a vůbec nejmladším závodníkem reprezentace. Je velmi talentovaný. Obrovské zázemí má ve svém tatínkovi, který ho k cyklistice dovedl. Podařila se jim úžasná věc - Ivův hendikep je opravdu velký, a to jak jezdí, je neuvěřitelné.“

A protože je Ivo Koblasa velký bojovník, který toho ve svém mladém životě musel již hodně překonat, nechal si na předloktí vytetovat: Per Aspera Ad Astra (přes překážky ke hvězdám).

Ivo Koblasa: Každý závod je pro mne výzvou.

Lukáš Hirka (nar. 16.7 1986) je novodobý válečný veterán s těžkým poraněním mozku. Zranění utrpěl v roce 2012 během mise v Afghánistánu a dodnes se potýká s vážnými zdravotními následky. Profesionálním vojákem Armády České republiky se stal roku 2004. Sloužil u 72. mechanizovaného praporu Přáslavice jako starší průzkumník. Absolvoval řadu cvičení, profesních kurzů a kurzů přežití, je držitelem mnoha ocenění. Účastnil se tří zahraničních vojenských misí.

„S vozíkem počítám – ale víte, jak?“

Sedmého září 2012 došlo v půl druhé odpoledne k raketovému útoku na základnu Shank v provincii Lógar. Jedna z raket explodovala po nárazu do ochranného valu několik desítek metrů od Lukáše. Zasáhly ho desítky střepin a úlomků betonu, nejzávažnější bylo ale střepinové poranění mozku. Bezprostředně po zranění byl ošetřen na základně Shank a letecky převezen do nemocnice v Kábulu, kde se podrobil náročné operaci. Druhý den byl ve velmi vážném stavu transportován do pražské Ústřední vojenské nemocnice.

Přes dva měsíce ho lékaři udržovali v umělém spánku a rodinu připravovali na nejhorší. Lukášův zdravotní stav byl kritický. Selhávaly mu orgány, trombóza následovala prasklá plíce, nedostatečné okysličování krve,

sepsy, přidaly se problémy s termoregulací těla. Doktoři navíc nedokázali odhadnout rozsah poškození mozku – kromě úlomků betonu, nečistot a několikamilimetrové střepiny, které pronikly přes lebku, byl jeho mozek výrazně zhmožděný tlakovou vlnou z výbuchu.

Po dvou měsících byl transportován z Prahy do olomoucké Vojenské nemocnice na jednotku intenzivní péče. Jeho stav byl diagnostikován jako vigilní kóma. Lukáš měl celé tělo zkroucené spastickou křečičí, velmi omezeně pohyboval pravou rukou, trpěl opakovanými záněty močových cest, epileptickými záchvaty, bolestmi hlavy. Přestože dýchal sám, kvůli zahleňování a možným komplikacím měl

Lukáš Hirka s plukovníkem ing. Jaroslavem Hrabcem.

v krku permanentně tracheostomií. Potravu přijímal sondou přímo do žaludku. Se světem rok a půl komunikoval jen mrkáním očí.

Celou dobu se u něj střídala rodina, která se odmítla smířit s tím, že Lukášův stav je neměnný a čeká ho jen pomalé umírání v nemocnici. Navzdory negativním prognózám lékařských konzilií začali rodiče hledat alternativy a novou šanci se ukázal být neurorehabilitační program v sanatoriích Klimkovice u Ostravy.

Za téměř 7 let od zranění pak udělal Lukáš neuvěřitelný pokrok. Prodělal rovněž dvě náročné operace nohou v Motolské nemocnici v Praze, které mu umožnily po mnoha peripetiích a velkých bolestech konečně se na své nohy postavit. Loni Lukáš ukončil rehabilitaci v sanatoriích Klimkovice, a jak sám slíbil “odešel po svých”. Dnes píše na počítači, o víkendech ve volném čase vyjíždí s rodinou a kamarády na výlety. Čeká ho však ještě dlouhá cesta, neustále se potýká s velkými bolestmi hlavy, je v podstatě “odsouzen” k doživotnímu cvičení, pomalu se musí navracet do běžného života. V současné době intenzivně rehabilituje v domácím prostředí a dojíždí k ambulantní rehabilitaci.

To vše je korunováno Lukášovou buldočí povahou a přibližuje ho to k jeho snu: žít běžný život, realizovat se v pomoci lidem se zdravotními problémy a hlavně – založit rodinu.

“Primárka Angerová mi říkala – Lukáši, nesmíte se tolik upínat na tu chůzi, počítejte raději s vozíkem. A já jí odpověděl, paní primárko, já s ním počítám, ale víte jak? Jednou ten vozík vyměním za pár běžeckých bot. Navíc můj táta říká – porvi šponu, nejsi žádný zevlák... Budu ji rvát. Ještě nejsme u konce.”

Díky své buldočí povaze a rehabilitačním dělá Lukáš Hirka až neuvěřitelné pokroky.

Při kávičce s kamarády.

Dárek do dalších kroků...

Lukáš Hirka: U „speciálů“ jordánské armády jsem se cítil fakt bezpečně.

V bezva společnosti.

S kamarády motorkáři.

V televizním pořadu „Uchem jehly“.

Paní Kateřina Vlková byla před dvaceti lety trvale upoutána na ortopedický vozík. Navzdory těžkému handicapu se však nevzdávala a snažila se najít uplatnění v mnoha směrech. Cesta za nalezením vlastního smyslu života byla trnitá, ale také naplněna úspěchy a radostí. Její životní příběh může být pro leckoho inspirací.

„Největší úspěch?
Tím je moje rodina“

Kreativita provázela Kateřinu celý život. Po automobilové nehodě se začala věnovat manuální práci v rámci terapie a po rekonvalescenci se její talent začal rozvíjet naplno (ruce dělají, co nohy nesvedou). Všechno začalo tvorbou adventních věnců, pokračovalo přes ručně malované hedvábné šátky, až nakonec zakotvila u keramiky.

„Poprvé jsem se s hlínou setkala v roce 1999 v Hrabyni. V rámci rehabilitačních procedur tam byla také keramická dílna, kam jsem moc ráda chodila. Ovšem rehabilitace skončila a s ní na čas i kontakt s hlínou. V roce 2008 jsem pak dostala pec na vypalování od keramika Mirka Monsbergera – a jako by začal můj nový život... V té době se mi hodně líbili andělé, takže i můj první kousek byl anděl. Vůbec se mi nepodařil a celý popraskal. Poté následovala řada pokusů a omylů. Mé znalosti o výrobě, barvení a výpalu nebyly žádné, takže jsem se musela učit a hledat veškeré informace o výrobních postupech. Nejspíš i proto se dodnes těším na každé otevření pece, jestli je vše v pořádku a podle mých představ...“

Ten první pokus mě neodradil a každého anděla tvořím jako originál – akorát jim nedělám obličej. Nějak mi to k nim nesedí a myslím, že se tak dává větší prostor lidské fantazii. Dokonce jsem už vytvořila i těhotného anděla. Nicméně, celkově se spokojuji se strážnými anděly a myslím, že každý z nás by jednoho měl mít doma...“

Ačkoli začátky neměla vůbec lehké, přes vysokou konkurenci, minimální zkušenost a v podstatě bez patřičného uměleckého vzdě-

lání, se Kateřina vypracovala mezi republikovou špičku – především díky své pílí, bezedné kreativitě a osobitému stylu.

„Bylo velmi těžké dostat se mezi keramiky, kteří mají školy. Jen tak vás mezi sebe nevezmou jako „umělce bez papírů“. Ale našli se i takoví, kteří nehledí na školy, a fandí mi, a to je pro mě hodně důležité.“

Jenže prosadit se mezi umělci nebylo vše. Aby si Kateřina mohla splnit svůj největší sen a výrobou keramiky se živit, musela do projektu zapojit i členy své rodiny, kteří ji pomáhají především při namáhavém hnětení hlíny a při dopravě výrobků.

„Ruce bolí, takže sestra mi pomáhá připravovat hlínu a manžel Tomáš má na starost dopravu a přípravu stánků. Seznámili jsme se při rehabilitacích v Hrabyni - a bez něj bych se v dnešní době jen těžko obešla.“

Během tří let se nadějně umělkyni podařilo umístit již dvakrát a získat třetí místo za keramický tác a vítěznou pozici v kategorii lampa Kunštát. A přibýlo mnoho dalších drobných ohodnocení po celé republice, což pro Kateřinu představuje nový impuls k seberealizaci.

„Pár víkendů v roce se z nás stává kočovná rodina, kdy sbalíme stánek, naložíme keramiku a vyrážíme na trhy. Jezdíme na sedm velkých trhů u nás i na Slovensko, plus na menší trhy v okolí. Největší radost mi přinesla **Vítězná lampa** v Kunštátě, kde jsem získala přes 600 hlasů a obstála mezi 60 jinými výrobky. Celkově hlasovaly 3000 lidí a pořadatelé připustili, že letos to byl rekordní počet hlasů pro jeden výrobek. Lidé k nám chodili, fandili a přáli nám, abychom vyhráli, to byl super pocit!“

Za největší úspěch však Kateřina považuje svou rodinu. Před třinácti lety se jí narodil syn Matoušek a péči o něj zvládala výborně, i přes svůj handicap. Nyní jí Matoušek na oplátku pomáhá v péči o domácnost a je jí velkou oporou.

„Ze začátku jsem si vůbec nevěřila, ale reakce lidí a podpora rodiny mě posouvají dál,“ konstatuje Kateřina Vlková závěrem.

Za přítomnosti syna Matouše převzala Kateřina Vlková ocenění z rukou senátora Jiřího Carbola.

Manželé Vlkovi si navzájem dobře rozumí.

Z ocenění Kateřiny Vlkové měla radost i její babička.

Ovace ve stoje pro Všechny barvy duhy

▲ Nadšené ovace publika v závěru koncertu Všechny barvy duhy.

► Hedvika Řeháčková a Pavlína Píšková v taneční kreačce ONY souboru Bílá holubice

▲ Na píseň Modlitba patronky účinkujících koncertu, zpěvačky Dashy, tančili členové hostujícího souboru Lucarino Dance z Libochovic – Veronika Kittnerová a Petr Božovský. Pro všechny tři – tanečnicku i zpěvačku Dashu to byl velmi silný emocionální zážitek.

Nádherná atmosféra rámovala 13. ročník koncertu Všechny barvy duhy, který se odehrál 21. října 2019 v Divadle Antonína Dvořáka v Ostravě. Jeho hlavními aktéry byli vedle profesionálních i neprofesionálních umělců lidé se zdravotním postižením, pěvecky, hudebně a tanečně nadaní.

Nad letošním koncertem převzali záštitu hejtmán Moravskoslezského kraje Ivo Vondrák, náměstek primátora města Ostravy Zbyněk Pražák a prezident Asociace poskytovatelů sociálních služeb Jiří Horecký.

Mezi účinkujícími byli jak zpěváci a tanečníci se zdravotním postižením z pořádající organizace – ostravského Čtyřlístku, tak z partnerských organizací. Posluchači speciálních tříd Lidové konzervatoře a Múžické školy v Ostravě, tanečníci z Bílé holubice, skupina Mentallica spolku Naděje pro všechny a hostující tanečníci ze souboru Lucarino Dance z Libochovic. Zahraničním hostem byl letošní vítěz polské soutěže Zaczarowana Piosenka, osmadvacetiletý Kamil Czeszel z Toruně, který svým pěveckým výkonem vyvolal bouři nadšených ovací publika. Patronkou účinkujících byla zpěvačka Dasha, která v programu vystoupila se svým Dashou triem. Na její píseň Modlitba si také zatančili tanečníci Lucarino Dance a spolu s Dashou si zazpívala i studentka Lidové konzervatoře a Múžické školy Karolína Krajinčková, která tak divákům odhalila svůj obrovský pěvecký talent, stejně jako v dalších vystoupeních čtrnáctiletá Izabela Jati nebo Anna Opartyová s Vojtěchem Mikušem z téže školy. Příjemným překvapením koncertního večera byla nepochybně i bubenická show Kubabandu muzikanta a hudebního pedagoga Jakuba Kupčíka, který od letošního roku intenzivně spolupracuje s bubenickým souborem ostravského Čtyřlístku – Rytmy. Ten na koncertu Všechny barvy duhy opět zazářil, podobně jako další účinkující Čtyřlístku - děti z Domova Jandova a členové divadelního souboru Radost z Domova a Chráněného bydlení Třebovice. Slovem i humorem diváky koncertem provázela osvědčená moderátorská dvojice Pavla Dostálová a Jiří Sedláček, umělecké spolupráce na tomto projektu se ujal Ilja Racek. V závěru koncertu odměnilo obecnstvo všechny účinkující dlouhotrvajícími ovacemi ve stoje. Koncert Všechny barvy duhy se uskutečnil s finanční podporou statutárního města Ostravy a Moravskoslezského kraje ve spolupráci s Národním divadlem moravskoslezským.

BOHDANA RYWIKOVÁ
Foto: WERNER ULLMANN

Z vystoupení dětí z Domova Jandova ostravského Čtyřlístku.

Knihovna s oceněním Standard Handicap friendly

Mimořádně průkopnický byl Knihovnický zákon z roku 1919, podle něhož měla každá obec povinnost zřídit veřejnou knihovnu, najít pro ni prostory a z vlastního rozpočtu i prostředky. A díky tomuto sto let existujícímu zákonu vnikla také Knihovna města Ostravy (KMO), jejíž sté výročí vzniku se bude slavit za dva roky.

Tato významná instituce je v rámci ČR třetí největší městská knihovna. Nabízí svým čtenářům fond, který obsahuje z největší části knihy, ale také hudebniny a zvukové a elektronické nosiče, to vše v počtu téměř 700 000 knihovních jednotek. Má 33 000 registrovaných uživatelů, kteří s jedním průkazem mohou navštěvovat ústřední knihovnu, nebo kteroukoli z 27 poboček na území města Ostravy, propojených jedním systémem.

Mgr. Pavlína Kijová, zástupkyně ředitelky: „KMO získala řadu ocenění, např. první místo v prestižní celorepublikové soutěži Městská knihovna roku 2010 nebo loni Cenu Ministerstva kultury ČR Knihovna roku 2018 v kategorii Významný počin roku za dlouhodobé poskytování veřejných knihovnických a informačních služeb. Bylo to zejména za vedení klubové činnosti, jako významného sociálního a socializačního prvku napříč všemi generacemi. Každoročně se rovněž zapojujeme do projektů vyhlášených městem Ostrava, letos je to aktuálně SametOVA!!! 1989-2019, s programem pro děti i dospělé BO samet 1989 na téma Sametové revoluce. Veřejností i zřizovatelem je také velmi oceňovaný projekt Paměť Ostravy, který sbírá vzpomínky na život v Ostravě a soustřeďuje je už do dvou sborníků, jež si lze v naší knihovně vypůjčit.“

Máte program i pro handicapované lidi?

„V roce 2015 získala KMO ocenění Standard Handicap friendly pro osoby se zrakovým postižením a ve všech svých službách se snaží přistupovat ke svým uživatelům pokud možno bez bariér. Všechny důležité informace o tom, co KMO nabízí handicapovaným, jsou soustředěny na webových stránkách: kmoprohandicap.cz.“

Jak jste se Vy sama dostala ke knihovnictví - co vám tato práce dává a co bere?

„Jako dítě jsem hodně četla, bez knížek jsem si nedovedla život představit, proto má volba Střední knihovnické školy v Brně mé rodiče vůbec nepřekvapila. První místo, do kterého jsem nastoupila po maturitě, bylo oddělení pro děti a mládež v Knihovně města Ostravy a té už jsem zůstala věrná. Při práci jsem vystudovala i obor knihovnictví na Karlově univerzitě v Praze. Co mi tato práce dává? Je toho hodně – samozřejmě uspokojení z toho, že jsem v denním kontaktu s knihami, s lidmi, se skvělými kolegyněmi a kolegy. Jsem ráda, že můžu dělat to, co mě baví a jsem na svou práci hrdá. A že by mi něco i brala, to ani neumím specifikovat - jediné léta?“ (úsměv).

Které knihy byly ve Vašem životě nejdůležitější?

„Knihy jsou i díky mé profesi neodmyslitelnou součástí mého života. Je přece krásné, že při čtení se člověk může až nahlas smát, nebo naopak brečet, zažije spoustu emocí, dozví se nové informace. Nemůžu sice říct, které knihy pro mě byly nejdůležitější, ale mám dvě takové, které na mě v určité části mého života udělaly veliký dojem a silně mi utkvěly v paměti: Waltariho Egyptán Sinuhet a Sophiina volba od Styrona.“

Řekni mi, co čteš, a já ti povím, kdo jsi – platí toto přísloví i v současné době, kdy zvlášť mladá generace čte nejvíce smsky a facebooky? A jak se to promítá do mateřského jazyka?

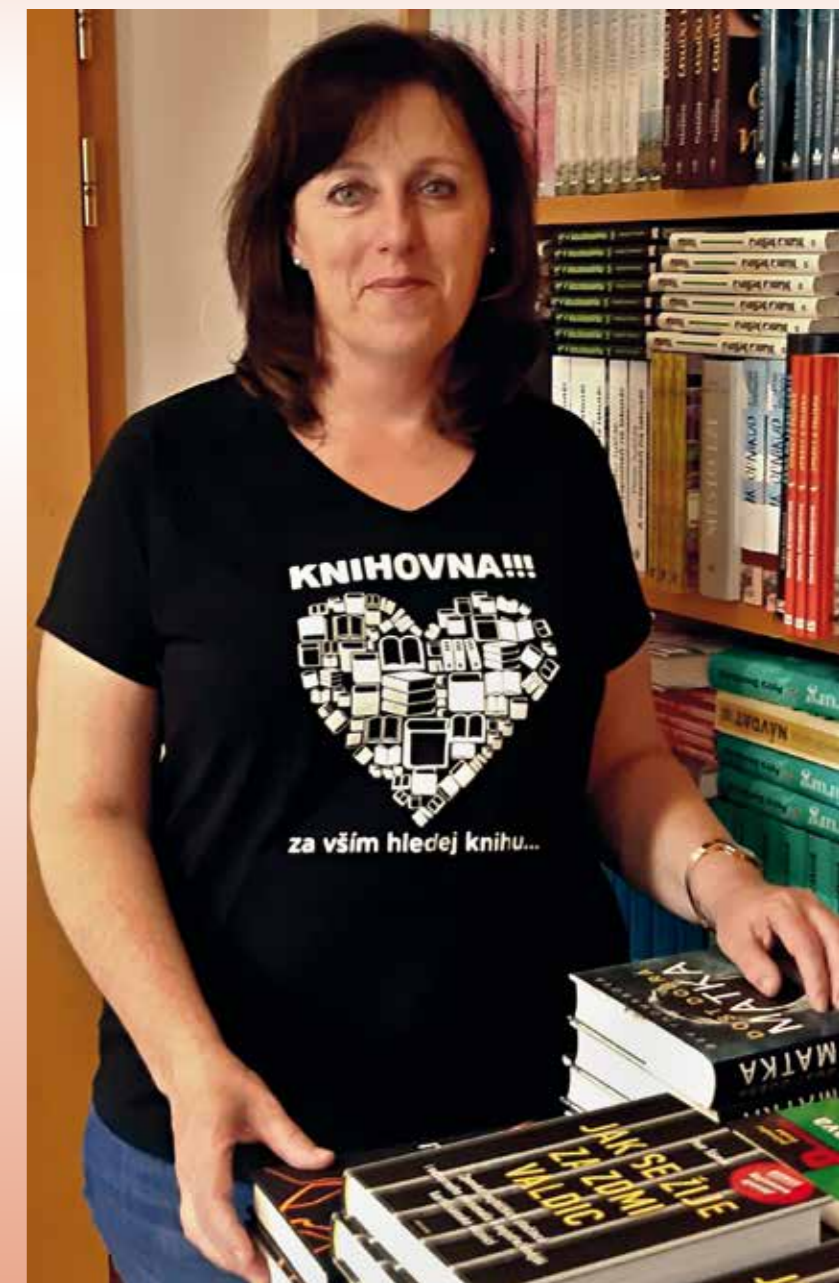
„Já bych současnou mladou generaci úplně nezatracovala. I mezi nimi je mnoho vášnivých čtenářů. Jen mají mnohem víc lákadel, které je od čtení odpoutávají. Je to škoda, protože každé dítě, které čte, má proti svým vrstevníkům „nečtenářům“ výrazné výhody – ve slovní zásobě, ve vnímání informa-

ci, zlepšení paměti, apod. A mé kolegyně z dětských oddělení potvrzují, že dítě, které pravidelně čte, dokáže po pár větách celkem jednoznačně určit.“

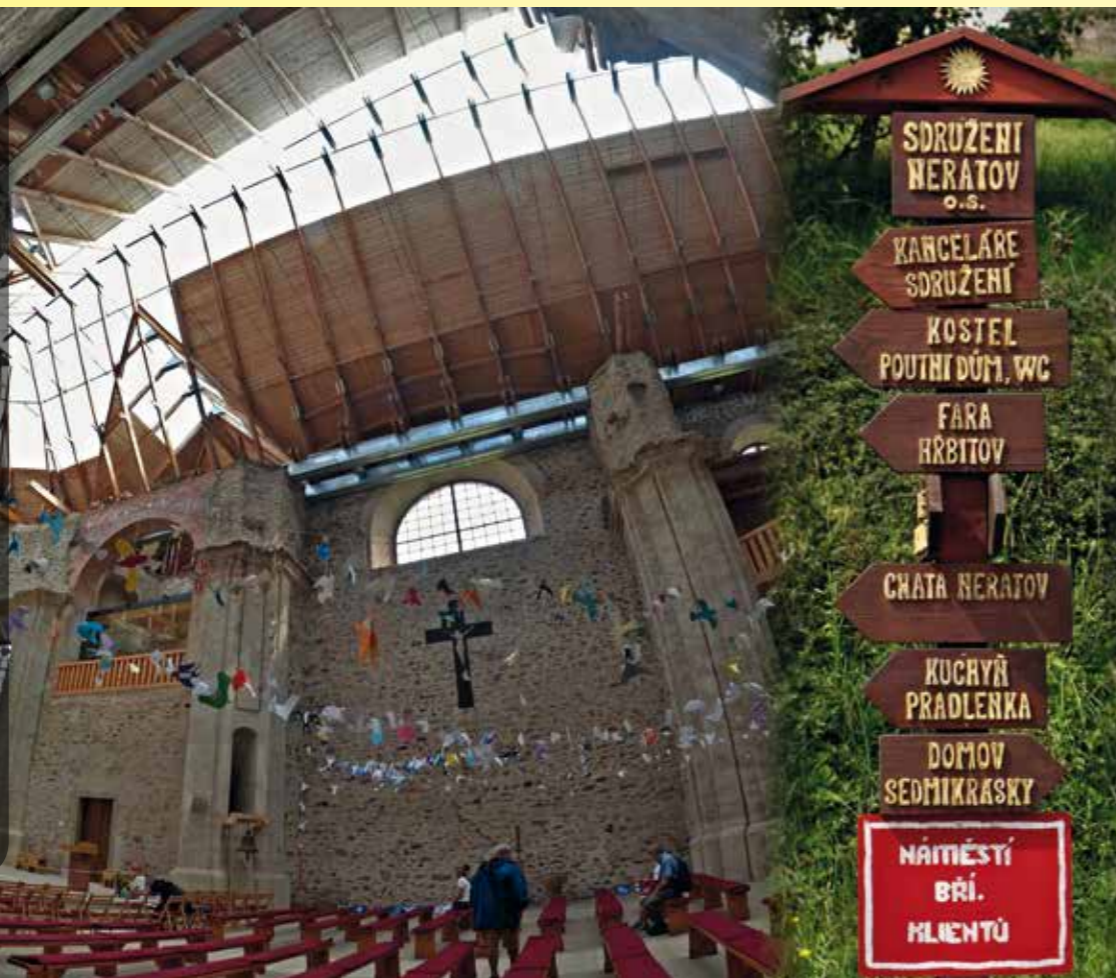
Poslední otázka: jakou má podle Vás kniha budoucnost?

„Já si samozřejmě přeji, ať co nejdříve. Protože nebude-li kniha, nebudou ani knihovny. Navzdory některým černým scénářům věřím, že něco, co už je na světě od starověkých civilizací, jen tak lehce nezánikne.“

(di)

Vesnice Neratov v Orlických horách skoro zanikla. Jezdili tam už jen chalupáři. Pak se tam usadil farář a několik rodin s hromadou dětí a vrátili do vsi život. S pomocí dalších lidí se Josef Suchár rozhodl Neratov proměnit v nevšední komunitní místo: nabídl azyl lidem bez domova a handicapovaným, bývalé chalupářské rodiny se ve vsi usadili natrvalo a vzali si do péče i děti s postižením.

Kostel v Neratově.

► Ocenění Josefu Suchárovi předali senátor Jiří Carbol (vpravo) a náměstek hejtmána MSK Jiří Navrátil.

... A ten kříž se obtiskne na nebe

„Do Neratova jsem se poprvé dostal v roce 1987 při přípravách orientačního závodu. Tehdy jsem poprvé uviděl ten úžasný kostel, byla to zřícenina bez střechy a uvnitř rostly stromy. Začal jsem se tam modlit a Hospodinu jsem slíbil, že když se změní režim a stanu se oficiálním knězem, tak udělám všechno pro to, aby se v Neratově mohly sloužit mše,“ vzpomíná Josef Suchár. „Rok předtím jsem byl tajným biskupem páterem Stanislavem Krátkým tajně vysvěcen na kněze. A když jsme pak po revoluci, někdy v roce 1990, vyklidili kostel, objevil se problém, co s tím bude dál. Tehdejšího biskupa Karla Otčenáška jsem požádal o to, abych mohl začít opravovat kostel, ale dal mi podmínku. Musel jsem do Neratova nejprve přitáhnout lidi, kteří by tady žili - jinak to podle něho nemělo cenu. Čili na začátku jsme měli takovou vizi, že v Neratově, při poutním kostele, vytvoříme domov pro opuštěné a mentálně postižené děti a budeme se tady věnovat bezdomovcům a propuštěným vězňům. To byla tehdy revoluční myšlenka. A když nás pak tady bylo asi čtyřicet, šel jsem za biskupem znovu a on mi opravu kostela dovolil.“

Sociální programy a obnova poutního

místa v Neratově jdou od té doby ruku v ruce. Lidé mají občas tendenci na handicapované nahlížet jako na přítěž, či něco nepotřebného. Ale v Neratově jsou zdravotně postižení lidé zdrojem nového života, stejně jako kostel, který měl za minulého režimu zmizet ze světa (a nyní do něj zavítá ročně 50 000 poutníků).

Josef Suchár: „V současné době zaměstnáváme 250 lidí, z toho je 200 lidí s různými handicapami. Nedlouho poté, co jsme v Neratově rozjeli sociální program, vykristali-

zovaly z toho dvě cílové skupiny, a to dospělí lidé s lehkým mentálním postižením, kteří zde žijí v chráněném bydlení a pracují v chráněných dílnách. Druhou skupinu tvoří postižené děti, které tady žijí v pěstounských rodinách. V dalším našem zařízení Na Kopečku v nedalekých Bartošovicích pracují lidé se zdravotním postižením. Tam je hrnčářská, košíkářská, šicí, tkalcovská dílna a montážní práce. Také jsme tam otevřeli naši radost a chloubu - speciální školu pro děti s poru-

chami autistického spektra, mentálním postižením a kombinovanými vadami. V režimu chráněných dílen v Neratově provozujeme hospodu, jídelnu, obchod, rekreační objekt, zahradnictví, prádelnu, pivovar. Otevřeli jsme nová střediska v Žamberku a Králíkách.

Samotný kostel má originální zastřešení: přes prosklenou střechu přichází světlo, což symbolizuje sepětí s nebem. Prosklená střecha je i vzpomínkou na dobu, kdy zde léta probíhaly bohoslužby pod širým nebem. Prosklení ve střeše ve tvaru kříže pak navíc přináší krásný efekt - když je v noci venku ošklivo, po obloze plují mraky nížko a v kostele se svítí, obtiskne se ten kříž na nebe. A to nejdůležitější - kostel se nezamyká, je otevřen pro každého ve dne i v noci. K čemu jsou kostely, když jsou zavřené?“

A co Josef Suchár říká těm, kteří o Neratově mluví jako o zázraku?

„Samozřejmě, že je to zázrak, a děje se jich tady hodně. Za zázrak považuji i to, že lidé, kteří sem přijedou a jsou unavení, nemocní, nebo nemají vnitřní harmonii, odjedou s pokojem a s radostí. Doma pak třeba dají pusku manželce, nebo pohladí děti, a hlavně po čase se sem vrátí. To je jeden z těch největších a možná z nepotřebnějších zázraků, které se tady dějí. Hospodin v Neratově dokazuje svoji všemohoucnost tím, že zvláště v mém případě dokáže pracovat i s tupým nářadím...“

Para hokejové mistrovství světa, které se letos uskutečnilo v Ostravě, pobláznilo celou republiku. Sport, který je spíše na okraji zájmu tuземských i světových fanoušků, dokázal naplnit hokejovou arénu a táhl i stovky tisíc diváků k televizním obrazovkám.

I cizina zírала na šampionát v Ostravě

„Nikdy jsem nic takového nezažil. Říkali jsme si: Dobrý, přijdou dva, tři tisíce, bude to velký. Ale to, že to bude takhle obrovský, to jsme nečekali. Klobouk dolů před organizátory i fanoušky... byl to motor, který nás hnál,“ řekl už po prvním utkání základní skupiny reprezentant Pavel Kubeš.

Za celým projektem je hlavně neuvěřitelná práce úzkého organizačního týmu

v čele s Jiřím Šindlerem. Mistrovství pro handicapované zorganizovali na špičkové úrovni a turnaj si tak vychutnali nejen čeští reprezentanti, ale všechny světové týmy. „Těší nás, že píšeme historii para sportu. Tento šampionát vstoupil do dějin,“ nechal se slyšet šéf mistrovství světa v para hokeji 2019 Jiří Šindler.

V tomto šampionátu vyhráli handicapovaní sportovci, fanoušci i organizátoři.

Dojetí, nadšení, slzy i radost. Vše v jedné hale. Během šesti hracích dnů a dvaceti utkání fandilo para hokejistům přes 45 000 neuvěřitelných fanoušků. A to je historicky nejúspěšnější šampionát v para hokeji, který se kdy konal. Zápas české reprezentace v posledních dvou dnech šampionátu sledovala vždy vyprodaná hala, tedy 8600 fanoušků.

Dosud nejvyšší návštěvu na para hoke-

jovém utkání totiž drželo finále z paralympiády v americkém Salt Lake City v roce 2002, kdy se o zlato utkaly Spojené státy americké a Norsko. Tehdy zápas z tribun sledovalo 8 317 diváků. A Ostrava tento 17 let starý rekord překonala o 145 fanoušků!

Za skvělou hru a výsledky je třeba poděkovat celé české para hokejové reprezentaci a také hlavnímu trenérovi a vedoucímu realizačního týmu reprezentace - Jiřímu Břízovi, který se také značně podílel na přípravách celého šampionátu.

Hráči a trenéři společně s organizačním týmem se zasloužili o to, že hala byla plná a že jsme světu dokázali, že fandit a podporovat sport umíme.

Kluci sice skončili na para hokejovém mistrovství světa 2019 čtvrtí (což je mimochodem nejúspěšnější výsledek za poslední roky), ale pro fanoušky byli zlatí.

„Jako by všechny překážky, postižení i bariéry prostě zmizely. Nejen na ledě, ale i kolem celého mistrovství byla tak neskutečná vlna skvělé lidské energie, která jednoduše změnila životy,“ popsal atmosféru šampionátu oficiální web mistrovství paraostrava2019.cz.

A podíleli se na tom všichni. Hráči svým odhodláním a výkony na ledové ploše. Neméně silným projevem fandění lidí, kteří denně v tisícových počtech chodili parahokejisty podporovat, ale i organizátoři celého MS.

„Stovky se jich podílely na tom, že se v Ostravě uskutečnilo historicky nejúspěšnější sportovní klání pro para hokejisty v dějinách. Velký dík patří ale i médiím, které věnovaly mistrovství svou pozornost. A ukázaly tak na to, že investovat čas, peníze a energii do parasportu, se jednoduše vyplatí,“ uvedl web.

Díky mediální podpoře šampionátu se česká PARAMánie šířila do celého světa. Zahraniční reportéři USA, Kanady, ale třeba i Lotyšska, sledovali dění v Ostravě se zatajeným dechem.

Utkaní české reprezentace se živě promítalo během sportovních zápasů zámořské NHL. Objevilo se dokonce v sestřihu TOP10 akcí NBC TV v USA. Online stream zápasů z Ostravy sledovalo 154 tisíc lidí ve 131 zemích světa.

Ocenění za vítězství v kategorii Projekty handicapu převzal ředitel šampionátu Jiří Šindler (uprostřed).

Takové je motto denního stacionáře Nesa, zařízení Oblastní charity Žďár nad Sázavou, kde poskytují služby lidem s postižením z Velkého Meziříčí a okolí. Prostřednictvím těchto služeb podporují jak rozvoj lidí s postižením, jejich začlenění do společnosti, tak i rodiny, ve kterých žijí. V nominaci na ocenění denního stacionáře Nesa se za maminky vyjádřily Jana Sobotková a Markéta Zdražilová:

Vedoucí Nesy Aleně Poullové (uprostřed) a její kolegyni Janě Brabcové předal ocenění náměstek hejtmána MSK Jiří Navrátil.

„Jsme maminky kluků s kombinovaným postižením. Jako pro každého rodiče jsou i pro nás naši kluci naprosto nejkrásnější lidské bytosti. Víme však, že cizí lidé to vidí jinak. Vnímají je jako dospělé velké chlapy, kteří nekomunikují standardním způsobem a jejich chování je naprosto mimo společenské normy. Přesto se snažíme je začlenit do společnosti podobně handicapovaných lidí, a nabídnout jim, aby jejich život byl barevný a veselý a aby pobývali mezi těmi, kteří je respektují. Tyto služby poskytují stacionáře pro osoby s kombinovaným postižením. Je jich několik a všechny dodržují standardy sociálních služeb, všechny nabízejí profesionalitu, péči... Ale není stacionář, jako stacionář. Někdy se to povede a podaří se seskupit takové společenství lidí, pro které se stane péče o handicapované klienty srdeční záležitostí. A právě takové seskupení jsme objevily v zařízení Charity Žďár nad Sázavou s pracovištěm ve Velkém Meziříčí. Zde se nám dostalo laskavého přijetí, vlídného zacházení, prostředí plného dobré energie a sledovaly jsme v úžasu, jak se našim nestandardním

Neso, děkujeme, že existujete

synům dostává nadstandardní péče. Pracovníci se snaží naše kluky nejen naučit různým dovednostem, ale pohlížejí na ně s tou bonusovou mateřskou okouzleností a pochopením pro jejich výjimečnost. Nad tím vším bdí báječná ředitelka Mgr. Ing. Alena Poullová - ovšem ocenění si zaslouží každý jednotlivý zaměstnanec tohoto zařízení. Ke každému klientovi zde přistupují naprosto individuálně, pozorují ho a bedlivě si všímají, co jednotlivý člověk dělá. To pak přesně popíší ve zprávě, nad kterou se společně s rodiči jednou za rok sejdou při plánování nad tím, co by se v příštím roce jejich syn či dcera mohl ještě naučit, a jaké dovednosti by si mohl (a) osvojit. Stacionář je určený pro klienty s kombinovaným postižením ve věku od 4 do 55 let. Jako jiná zařízení tohoto typu zde poskytují terapeutické dílny, výlety na bowling, squash, do solné jeskyně, rehabilitaci atd., ale navíc nabízí přidanou

hodnotu. Díky lidem, kteří v něm pracují, dávají nám, rodičům, pocit, že naše děti jsou báječné lidské bytosti, které si zaslouží být milovány i mimo okruh své rodiny. Neso, děkujeme, že existujete.“

A jak toto ocenění přijali v Nese? „Velmi si tohoto tzv. rekordu vážíme. Pro nás asi nemůže být vyšší ocenění než přímo od těch, pro které tu jsme. Pro celý tým je toto ocenění i velkým povzbuzením do další práce,“ uvedla Alena Poullová, vedoucí Nesy. „Také účast na samotném vyhlášení byla i pro nás velmi obohacující a inspirativní. Měli jsme příležitost slyšet až neuvěřitelné příběhy lidí a celých rodin, pro které se postižení stalo životní výzvou.“

„Člověk s postižením má stejné potřeby jako zdravý člověk. První z nich je být uznáván a milován takový, jaký je.“ (Michele Pascale Duriezová)

Tohle zní jako scénář na hollywoodský film. Jennifer Bricker se narodila v roce 1987 bez nohou, v rodině rumunských přistěhovalců. Ti ji ale dali k adopci. Ujali se jí Sharon a Gerald Bricker, kteří ji vychovávali spolu se svými třemi zdravými syny. Před Jennifer nestavěli žádné překážky, ani ji nevyčleňovali, a umožnili jí, aby šla za svými sny.

Být bez nohou je pro mě privilegium a čest

Mladá Jennifer měla ráda gymnastiku a speciálně prostná cvičení. Také se sama naučila plavat a jezdit po rukou na kolečkových bruslích. Když jí bylo sedm let, začala hrát softball a o tři roky později přidala i volejbal. Její schopnosti ji posunuly k akrobacii na visuté hrazdě. Tomu to sportu se věnovala čtyři roky a kvalifikovala se na juniorské olympijské hry 1998, kde v hlavní soutěži mezi zdravými sportovci získala čtvrté místo. Po dokončení střední školy se seznámila s Natem Crawfordem, který ji zavedl do akrobacie a posléze se stal jejím partnerem nejen na vystoupení, ale i v životě. Kvalit mladé akrobatky si všimla zpěvačka Britney Spears a pozvala ji jako účinkující na svoje světové turné.

Od malička měla Jennifer idol v gymnastce Dominique Moceanu, která byla i členkou amerického olympijského týmu, jenž poprvé získal zlatou medaili v této disciplíně. Nutno předeslat, že Jennifer nevěděla, kdo jsou její biologičtí rodiče a dozvěděla se to ve svých šestnácti letech. O to větší byl její šok, když zjistila, že její idol Dominique je...její biologická sestra! Jennifer také poznala svoji pravou matku (otec mezitím zemřel) a při setkání došlo i na slzy...

Když jste začala dělat sport ve věku sedmi let, bylo to pouze z lásky ke sportu, nebo proto, abyste ukázala všem zdravým v okolí, že se jim vyrovnáte?

„Naštěstí jsem nemusela dělat sport, aby někomu něco dokazovala. Prostě jsem se věnovala sportu, protože mě to bavilo a naplňovalo. Nikdy jsem nedělala ani jeden ze sportů jako čirou demonstraci svých schopností, protože rodiče mě nechali dělat, co jsem uměla. Nebránili mi v rozvíjení mých schopností a vychovávali mě jako úplně normální dítě.“

okolo mě, mě velice podporovali. Určitě jejich chování a láska na mě měly vliv a zanechaly ve mně stopy - získala jsem tak i vzpruhu do svých dalších aktivit. Nikdo se na mě nikdy nedíval jako na „holku, co nemá nohy“. Vždycky jsem byla známá jako Jennifer, ta silná a upovídaná atletka.“

Musíte mít během akrobatických čísel na visuté hrazdě speciálně promyšlená a vykalkulovaná veškerá čísla i obraty, aby se nestalo, že vás partner nebude moci chytit?

„Samozřejmě, každé číslo je jiné, takže když jsme dělali partnerskou akrobacii, museli jsme vymyslet, jak to dělat jinak, protože nemám nohy. Stálo nás to hodně přemýšlení, počítání a tréninku. Ale pak vlastní číslo už se dělalo normálně, neboť je běžné, že při otočkách se chytají partneři za ruce. Ale poslední roky vystupuji sólově, takže tyto problémy odpadly.“

Jak byla vaše představení přijata v různých částech světa? Byla jste součástí nějakého většího cirkusového nebo varietního programu?

„Můžu skromně říct, že lidem se moje vystoupení opravdu líbila, kdekoli na celém světě. Je to jiné než to, co jsou zvyklí vídávat. Promotér nebo společnost mě najmou, abych provedla svoje vystoupení, nebo se setkala s lidmi a vyprávěla jim, nebo jela na podepisování knihy. Také to může být představení či součást nějaké větší show, v jejímž rámci mám motivační

řeč. Těch možností je spousta. Moje sólo vystoupení je velice přizpůsobivé, takže jsem schopná vystupovat v halách, stadiónech, klubech, šapito, kdekoli.“

Hrála jste volejbal, softbal, košíkovou a dělala gymnastiku. To jste soutěžila a hrála se stejně postiženými lidmi, nebo v normálních týmech a šampionátech?

„Všechny sporty, které jsem dělala, byly obyčejné soutěže pro zdravé atlety. Neměla jsem a také nevyžadovala jsem žádná speciální pravidla nebo výjimky. Chtěla jsem soutěžit na stejné úrovni a dokázat, že jsem plnohodnotný sportovec.“

Když vás najala na turné Britney Spears, co po vás chtěla? Přála si oživit svoje hudební vystoupení, mít tam nějakou senzaci? A když lidé tleskali, bylo to kvůli vám, nebo kvůli jejím písničkám?

„Vystupovali jsme s mým bývalým partnerem jako speciální atrakce a byly to akrobatické prvky na trampolíně. Jeli jsme s ní turné a měli přes 40 vystoupení po Jižní Americe a Austrálii. Řeknu vám, že obecenstvo fakt šlelo, nekecám, a to na každém koncertě. Bylo to něco neskutečného, protože v hale sedělo třeba 20 000 lidí. Za tu šanci a zkušenost jsem jí velice vděčná. Mnozí lidé za celý svůj život nepoznají to, co já na tomhle turné.“

Hodně postižených lidí dělá po celém světě motivační přednášky a chodí na ně tisíce lidí. Jsou jen zvědaví na

vaše vyprávění a životní zkušenosti, nebo jsou to lidé v tíživé životní situaci, kteří potřebují povzbuzení a pomoc? Není tu obava, že byste říkala skoro totéž, co třeba váš kolega Nick Vujicic a jiní?

„Zjistila jsem, že většina lidí, ke kterým promlouvám, má svůj život a své problémy. To všechno nás vlastně sblízuje, jsme všichni stejní. Občas potřebuje povzbudit a trochu pofoukat ránu, pohladit, každý z nás. Co se Nicka a mě týče, ačkoliv máme podobný hendikep a já ho opravdu mám moc ráda - je to skvělý člověk a můj přítel - jsme oba rozdílní a máme odlišné životní příběhy, proto se neobáváme, že bychom mluvili stejně. Ty motivační přednášky jsou něco, pro co si nás lidé nejímají a k čemu jsme vybráni.“

Být dána k adopci, bez nohou a pak zjistit, že váš idol je vaše pravá sestra a setkáte se, to zní jako dobrý námět na film. Už vás některé hollywoodské studio nebo režisér oslovili, nebo přemýšlela jste, že byste sama napsala scénář pro podobný snímek?

„Jsem si naprosto jistá, že film o mém životě bude určitě natočen. Pokud si to Bůh naplánoval, tak se to určitě i stane.“

Myslíte, že se z vás stal bohatší člověk, který získal víc, než by se mu povedlo, kdyby byl „obyčejný sportovec“ zdravý, jako většina kolem?

„Já jsem velmi vděčná za to, co mi přinesl život bez nohou. Myslím, že to ze mě udělalo člověka nejen více přemýšlivého a oceňujícího, ale i citově hlubšího. Myslím, že si to Bůh přál, abych neměla nohy - nebyla to ani nehoda nebo chyba. On věděl, co dělá a já jsem tady proto, abych promlouvala a motivovala milióny lidí po celém světě. Beru to jako vyznamenání, či privilegium.“

Vítek Formánek a Eva Csölleová

Přes překážky, osudu navzdory:

to je název motivační knihy rozhovorů s tělesně postiženými lidmi, kteří dosáhli i přes svůj handicap pozoruhodných výkonů.

Autoři Vítek Formánek a Eva Csölleová říkají: „Jsmo rádi, že se nám takové dílko podařilo. Jak to dnes bývá, není ani tak těžké napsat zajímavou knihu, mnohem těžší je na ni sehnat vydavatele a následně peníze (a pak ji ještě prodat). To první se podařilo poměrně rychle, brněnský nakladatel pan Šimon Ryšavý pochopil náš záměr a myšlenku a rozhodl se ji podpořit. Získání potřebných peněz pak byla úmorná práce trvající téměř rok, ale to jistě znají všichni, kdož se pokoušeli o nějaký projekt.“

Kniha má tři části. V té první je 32 rozhovorů s tělesně postiženými lidmi z celého světa, jako jsou horolezci bez rukou a nohou, umělci malující ústy a nohama, automobiloví závodníci bez nohou, hudebník a filmový režisér, kteří tvoří i přesto, že mohou komunikovat pouze očima atd.

Ve druhé části je 10 rozhovorů se zajímavými lidmi (opět z celého světa), kteří šli za svým snem bez ohledu na překážky, a podařilo se jim ho splnit.

Třetí část obsahuje 11 rozhovorů - pozoruhodné životní příběhy lidí, kteří se ocitli tvář v tvář smrti, nebo stáli ve správný okamžik na správném místě.

Celkem tedy 53 rozhovorů z celého světa a desítky barevných fotografií, na více než 300 stranách.

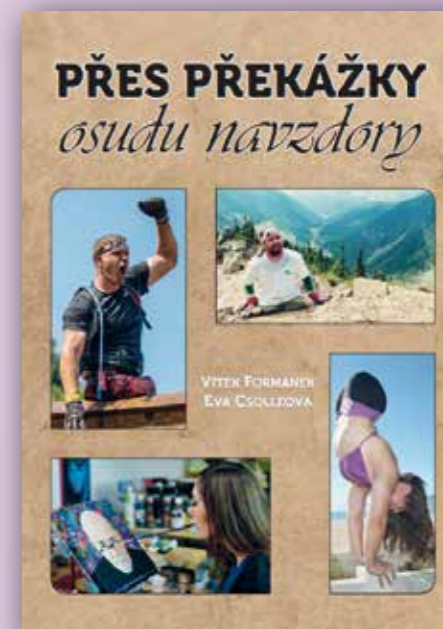
Motivační kniha „Přes překážky, osudu navzdory“ autorů Vítky Formánky a Evy Csölleové vyšla v září.

K dostání u vydavatele:

Šimon Ryšavý
knihkupec a nakladatel
Kavárna Pod hodinami
Česká 31
602 00 Brno

email: knihy@rysavy.cz
www.rysavy.cz

Cena: 249 Kč + poštovné
v síti Kosmas a u všech dobrých knihkupců

S Nickem Vujicicem

Při tréninku

Se sestrou Dominique Moceanu

V útlém mládí

Těžkosti života zvládají aktivně, s nadhledem a humorem

Slova nadšení a chvály uplatnila Mgr. Marie Chrástková z Centra pro rodinu a sociální péči z. s. na adresu manželů Hyrníkových, při jejich nominaci v kategorii Pečující v handicapu.

„Jsme přesvědčeni, že si toto cenění plným právem zaslouží a že jsou zářným příkladem toho, jak rodinný život i s dětmi se zdravotním postižením může být radostný a pozitivní.

S manželi Martinem a Martou Justynou Hyrníkovými spolupracujeme od ledna 2017, kdy uzavřeli s Centrem pro rodinu a sociální péči z. s. dohodu o výkonu pěstounské péče. Manželé mají dvě dcery (11 a 15 let) a v pěstounské péči mají více než tři roky - nyní čtyřletou - Gabrielku. A v červnu letošního roku přijali do pěstounské péče téměř ročního Tomáška, dítě s Downovým syndromem.

Gabrielka je dítě se zdravotním postižením a péče o ni je velmi časově a energeticky náročná. Mezi stěžejní diagnózy, které determinují její vývoj, patří – Fetální valproátový syndrom, těžké postižení obou horních končetin ve funkci i manipulaci, autistické rysy a poruchy spánku, spojené s nočními děsy. Je inkontinentní, má celkově nerovnoměrný vývoj, ADHD a s tím související poruchy chování. Deformity horních končetin jsou řešeny na plastické chirurgii ve Vysokém nad Jizerou a jsou spojeny s četnými hospitalizacemi i následným komplikovaným a náročným domácím ošetřováním. Gabrielka má jednu ruku neustále v ortéze. Pro zvedání a podávání věcí používá nůžkový úchop. Potřebuje pomoc se všemi sebeobslužnými činnostmi.

Přesto je znát za dobu péče výrazný posun v jejím vývoji a zraní a během pobytu v domácnosti se podařilo podpořit její samostatnost a socializaci. Viditelný je rovněž pokrok v hrubé motorice, v řeči a v navazování kontaktů s lidmi.

Péče o obě děti s postižením, a také o děti starší, které mají naprosto odlišné, přesto stejně významné potřeby, je vyčerpávající, náročná, odborná a nikdy nekončící.

Manželé Hyrníkoví jsou pro nás příkladem toho, jak lze zvládat život se všemi těžkostmi s nadhledem, aktivně a s humorem. Jejich výchova dětí je jednotná, podporující a role v domácnosti mají vyváženě rozděleny. Oba plní povinnost

vzdělávání v celém rozsahu, navíc se zapojují do aktivit v naší organizaci, v obci a své farnosti, udržují kontakty s přáteli i s širokou rodinou, pomáhají lidem v podobné životní situaci.

Velmi oceňujeme vědomě vyhrazený čas, který tráví rodiče s vlastními dětmi a pro děti se specifickými potřebami pro tu dobu zajišťují osobní asistenci, kterou si plně hradí z vlastních zdrojů, případně se u dětí střídají. Tím preventivně zajišťují dobré sourozenecké vztahy, protože děti si rodiče a čas prožitý s nimi nemusí závidět.

Každou novou situaci a nové výzvy, berou manželé Hyrníkoví jako přirozenou součást života. Nemají potřebu bojovat s institucemi, ukazovat svoje hrdinství a sebeobětování, ani upozorňovat na svou dobrotu. Vše, co pro své děti i pro druhé činí, dělají ze své přirozené dobroty a lidství ve své ryzí podobě. Paní Hyrníková překypuje neutuchající energií a nadšením pro život, pan Hyrník je laskavým otcem s pochopením, který celému rodinnému systému poskytuje stabilitu finanční i emoční.

Oba si ocenění opravdu zaslouží a mohou být mnohým vzorem nejen v péči o děti, ale především v jejich živém, optimistickém a radostném přístupu k životu a všemu co přináší.

► *Ocenění převzala paní Marta Justyna Hyrníková i s dětmi z rukou radní MSK Radomíry Vlčkové a místopředsedy NRZP ČR Jana Uherky.*

Tak jde život. Jsme za něj vděční.

Aneb: Jak jsme měli 9 dětí a dnes jich máme 20

Byli jsme taková trochu větší rodinka. Ke třem dětem, které se nám z lásky narodily v průběhu šestnácti let, jsme s láskou přijali ještě dalších šest, které už narozené byly. Čtyři z nich se zdravotním postižením.

Život přinášel hodně radostí a samozřejmě i práce a starostí. Nejvíce postižená holčička Kristýnka s četnými tělesnými vadami, ale i závažným mentálním postižením, zemřela dřív, než jí byly 2 roky.

Ze všech dalších osmi dětí nám vyrostli – dnes už dospělí – přátelé. A nejen to, přivedli a darovali nám další, takže dnes je nás (zatím) 22.

Paní Jana Valíčková (vlevo) s rozvětvenou rodinou

Naše milá prvorozená dcera Esterka si vzala skvělého muže Dáju a mají čtyři nádherné děti. Celá rodinka je muzikální, což je pro rodiče i děti dost práce navíc, ale pro nás ostatní je to moc pěkné.

Esi učí v ZUŠ na klavír a hraje v neděli ve sboru, Dája hraje ve chválicí skupince na kytaru a oba zpívají. Jejich nejstarší syn Luki dnes chodí do sedmé třídy, hraje na housle a sám se s tatínkem učí hrát i na kytaru. Amálka má 10 let a hraje na flétnu, Barunka, mladší o necelé dva roky, hraje na klavír jako maminka. Nejmladší Ondrášek začal právě chodit do školky a už má jasno, na co bude hrát - zatím cinká na doprovodné nástrojky. Je to moc

krásné a milé, hlavně o Vánocích, kdy zpíváme i u nás všichni společně.

Druhý v pořadí, náš milý syn Pěta, má se svou ženou Lenkou dvě holčičky, naše další šikovné vnučky Klárku a Markétku, které chodí do páté a druhé třídy, jsou sportovně založené a navštěvují pohybové kroužky.

S mým mužem si půjčujeme v létě vždy na týden celou skupinku těchto šesti vnoučátek a pořádáme tzv. Vnučák. Vloni jsme vzali děti k moři do Itálie a letos jsme podnikli třídní pochod okrajem Beskyd, tzv. Puťák. Spali jsme pod širákem, denně ušli 5 až 10 km, večer zpívali u ohýnku a pekli vejce obalená

v jílu. Taky jsme se pomalovali šavou z ostružin a plížili se jako indiáni, abychom získali večeri, nebo povídali příběhy z dětství jejich rodičů, které děti vždycky chtějí slyšet.

Po návratu k nám domů jsme vybudovali tábor na zahradě, postavili stany, vztyčili vlajku, hráli hry a plnili různé úkoly. Děti dostávaly papírové hrací bankovky, za které si mohly vždy po obědě koupit nějaký malý mls v našem tradičním „Vobchůdku Divočáku“. Ten vždy otvírá malé, ježaté prasátko Divočák a pak zavírá netopýr Arnošt.

Máme ale ještě dva vnoučky a to Tobíška a Vojtíška. To jsou dva chlapečci

► Paní Janu Valíčkovou nominovala a v zastoupení převzala ocenění z rukou radní MSK Radomíry Vlčkové a místopředsedy NRZP ČR Jana Uherky paní Františka Grutmanová.

naší další dcery Daninky (která je postižená – bez nohou) a Honzy, jejího muže (zdravého). Tobíšek se narodil jako „Dauník“, má 9 let a navštěvuje spec. školu a Vojtíšek je naše nejmladší sluníčko. Ještě nemá ani rok a je moc šikovný. Už se staví, chodí kolem nábytku a vše prozkoumává. Dělá velké pokroky a nám všem radost.

Takže máme 8 dospělých dětí a zatím i 8 vnoučat od těch tří nejstarších. Naše další dospělé ratolesti zatím své děti nemají.

Náš další syn David letos v létě oslavil 30 let a v současné době je pracovně na rok v Japonsku v Tokiu. Nabídka, kterou dostal od firmy, byla dost zajímavá v tom, že mu jakoby splnila jeho přání. David má Japonsko moc rád a párkrát je už navštívil. Několik let se učí soukromě japonsky a plánoval, že by zkusil v Japonsku po čase získat nějakou práci. Všichni mu to moc přejeme, držíme mu palce a myslíme na něho. Také udržujeme kontakt přes sociální síť.

Náš další moc šikovný syn Tomík (narodil se bez rukou) se před několika lety oženil s dívkou Petrou, se kterou se seznámil už na střední škole, a v současné době se chystají postavit si domek. Jsou moc šikovní.

A Verunka, která nese rysy jiného etnika, dospěla ve skvělou zodpovědnou mladou slečnu. V současné době pracuje jako sociální pracovníce s problémovými dětmi, při tom dálkově studuje třetí ročník bakalářského studia a na přechodnou dobu bydlí u nás, protože si vyřídila hypotéku a rekonstruuje svůj byt. Tam by se chtěla brzy vrátit i se svými čtyřmi nádhernými kočičkami, o které se už několik let s láskou stará.

Moni, naše třetí postižená dcera, má dnes už také 27 let a také už samostatně bydlí, a to v bytě, který je jen tak dvě minuty od nás. Je to výborné, protože jsme stále v kontaktu, takže Moni není ve stresu.

Vloni prožila těžké období, kdy po třech a půl letech chození se zrakově postiženým mladíkem, musela vztah náhle ukončit, protože se u něho začaly projevoovat nebezpečné násilnické sklony. Ale vše jsme díky Bohu mohli společně s Moni zvládnout a dnes je už zase v pohodě. Překonala také přechodný strach z cizích lidí a dokonce udržuje přátelský vztah se zdravým mladým mužem. Píší si a občas se navštěvují. Moni by si také chtěla v budoucnu pořídit pejska, připravuje se a těší se na to.

No a naše poslední dcerka Kerstinka je už také dospělá, i když zatím ještě studuje

2. ročník bakalářského studia na Filozofické fakultě v Ostravě. Bydlí samostatně v bytě po starším bratrovi, se dvěma ptáčky v klínce.

Kerstinka si také prožila hodně těžké období, kdy náhlé nečekané zdravotní problémy jí poškodily zrak, takže samotné studium, ale i její tolik oblíbená četba knih (hlavně poezie), je pro ni obtížné a únavné - zatímco ve škole a v okolí vlastně nikdo nic nepozná a neví. Je opravdu hodně statečná a své těžké chvíle, trápení, ale i touhy, vkládá do básní, které píše už od dětských let. Výběr z těch posledních jsme se rozhodli s mým mužem pomoci oficiálně vydat v básnické sbírce „Slova pálená“ a doufáme, že by se to mohlo podařit tak, aby sbírka vyšla ještě do konce letošního roku.

Tak jde život. Jsme za něj vděční.

S mým milým (mužem) – vlastně stále – spolu chodíme, (teď už většinou bez kočárků a vozíků) na procházky, na koncerty, na hory, na cesty, na zahradu k ohýnku, do sboru, do lesa... No a na návštěvy k dětem a oni k nám.

Také s dětmi a jejich rodinkami prožíváme

celorodinné akce, které většinou zorganizuje (a zčásti i financuje) tatínek. Naposledy jsme loni navštívili zámek Milotice, kde jsme se procházeli v historických převlecích po zámeckých zahradách, pak jsme jeli ručně poháněnou drezínou, spali jsme v kempu, plavali v noci v bazénu a další den plavali v přírodním jezeře. Celou akci jsme pak zakončili společným obědem a zmrzlinou.

Každoročně také už přes deset let pořádáme SLEROH - SLEt do Rodného Hnízda.

Na Sleroh každý přinese pár fotek za uplynulý rok, hrajeme hry a povídáme si při něčem dobrém, většinou na zahradě.

Milujeme všechny své děti a jejich rodiny, modlíme se za ně a moc bychom přáli i těm, kteří jsou zatím ještě sami a touží po lásce, aby mohli najít toho, s kým by byli šťastní.

Zároveň jsme rádi, že všichni vědí, že jsou součástí rodiny, která je podříz a pomůže, když je potřeba. A my s tatínkem, dokud tu budeme, jsme tu hlavně i pro ně.

Jana Valíčková

► Ocenění Petru Matýskovi (vpravo) předali místopředseda NRZP ČR Jan Uherka a radní MSK Radomíra Vlčková.

Spolek Cesta bez bariér

poskytuje specializovanou dopravu imobilním lidem

Vozíčkář Petr Matýsek je spoluzakladatelem spolku Cesta bez bariér ve Frýdku-Místku: tato nezisková organizace umožňuje přepravu lidem s omezenou možností pohybu.

Doprava je zajišťována moderním vozidlem Ford Tourneo Custom (1+8 osob), které spolek získal prostřednictvím Nadace Konto bariéry. Je vybaveno elektronickou výsuvnou sedačkou a elektronickou zdvižnou plošinou, které jsou spojené s plnohodnotným upevňovacím a kotvicím zařízením pro uchycení ortopedického vozíku. Služba je určena lidem se zdravotním omezením a lidem, kteří se stanou imobilními krátkodobě v důsledku úrazu, choroby a podobně. Tito lidé díky spolku Cesta bez bariér mají možnost zajistit si další potřebné služby, jako jsou zdravotní, sociální, vzdělávací a kulturně společenské, což jim umožní ve větší míře se zapojit do běžného života.

„Uvedené auto bylo speciálně vybráno,“ říká Petr Matýsek, „protože musí splňovat specifické parametry pro přepravu vozíčkářů. Má vyvýšenou střešku, hydraulickou plošinu a speciální úprava je i uvnitř v autě, aby splňovalo veškeré bezpečnostní normy.“

Alena Matýsková, předsedkyně spolku Cesta bez bariér k tomu dodává: „Dopravujeme handicapované lidi k lékařům, na úřady, na nákupy nebo i po návštěvách známých. Je však nutné, aby se lidé vždy objednávali předem, protože se cesty musejí plánovat. Ona ta přeprava je samozřejmě i časově náročnější.“

Přepravit se speciálně upraveným vozem spolku Cesta bez bariér mohou lidé kamkoli potřebují, a to v rámci celé České republiky.

Petr Matýsek absolvoval v letech 2010–2011 počítačové kurzy na Institutu informačních technologií a České společnosti pro kybernetiku a informatiku. Umožnilo mu to vést aktivizační služby a kurzy PC

v Centru pro zdravotně postižené Moravskoslezského kraje. Naučil mnoho seniorů a lidí s postižením základům práce s počítačem.

V letech 2013–2017 byl provozovatelem pobočky Novodobá sanitka ve Frýdku-Místku. Své zkušenosti s řízením přepravní služby využívá od roku 2018 při obnovené činnosti spolku Cesta bez bariér za podpory Magistrátu města Frýdku-Místku. Neúnavným úsilím se spolku podařilo zřídit provozovnu (dispečink) v centru města, která je plně bezbariérová.

Petr Matýsek je ženatý, má dvě dcerky a s rodinou si často užívá aktivní výlety do přírody (navrhnul si sám speciální typ kola – handbike). V pracovním životě uplatňuje své schopnosti empatie a přirozené vstřícnosti - to oceňují nejen pracovníci spolku, ale i klienti, zaměstnanci Magistrátu města Frýdek-Místek, nebo pracovníci nadací, které spolek podporují.

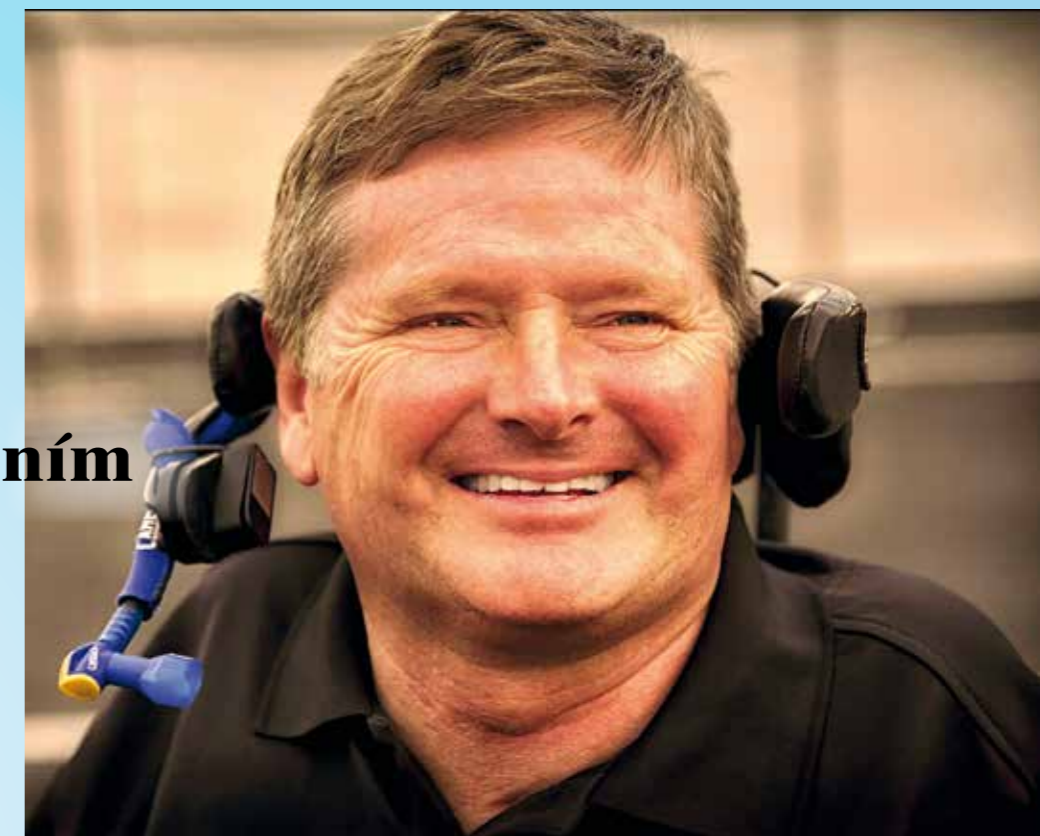
Řídí vůz jen pohybem hlavy a dýcháním do speciální trubičky

Americký závodník Sam Schmidt (1964) se po absolutoriu na universitě stal úspěšným podnikatelem a ve věku 25 let koupil otcovu firmu na náhradní díly. Tak si zajistil financování svých závodnických začátků a snil o tom, že jednou pojedou slavný závod v Indianapolisu INDY 500. S profesionálním závoděním začal v jednatřiceti letech, kdy je většina závodníků již ve zralém věku. Nicméně Sam hned na úvod získal cenu Nováček roku. V Indianapolisu jel celkem třikrát a v roce 1999 vyhrál svůj první závod v šampionátu IRL v Las Vegas. Pak měl těžkou havárii, kdy si zlomil žebra a obě nohy, ale vrátil se zpátky. Při zimním testování na okruhu Walt Disney v lednu 2000 měl však další havárii, po které se z něj stal kvadruplegik a strávil pět měsíců na ventilátoru.

Po opuštění nemocnice na vozíku a s ochrnutými horními i dolními končetinami hledal nové uplatnění v životě. Vsadil přitom na své podnikatelské schopnosti a založil závodní tým Schmidt Motorsport. A stal se nejúspěšnějším týmem historie šampionátu Firestone Indy Lights: během devíti let získal 3x titul a dobytých 30 vítězství ze 100 startů.

Sam je bojovník a i přes svůj handicap se vrátil za volant automobilu. Nebyl to klasický vůz, ale výrobek SAM firmy Arrow Electronics, kdy za pomocí špičkové technologie řídí vůz jen pohybem hlavy a dýcháním do speciální trubičky. Jako rozený závodník Sam neváhal a brzo se na okruhu proháněl rychlostí kolem 200km za hodinu...

To je úžasný projev silné vůle a také pozoruhodný technický vynález. Proto jsme poslali do Schmidt Motorsport žádost o rozhovor. Během 24 hodin se nám ozvala nejen tisková mluvčí Veronika Knowlton, ale i zástupce firmy Arrow

Electronics Joe Verrengia a samotný Sam Schmidt.

Po nehodě v roce 2000 jste zůstal ochrnutý. Co vás vedlo k tomu, že jste založil vlastní tým, což je náročný úkol i pro zdravého člověka?

Sam: Chtěl jsem dál žít a podporovat svoji rodinu, protože mým dětem tehdy

bylo 6 měsíců a 2,5 roku. U automobilového závodění jsem byl od svých 5 let, a přestože jsem měl další příjmy z podnikání, měl jsem pocit, že musím soutěžit v nejvyšším šampionátu Indy Car Series. Navíc, když mi bylo 10 let, můj otec sám bojoval s ochrnutím. Řekli mu, že nikdy nebude ani chodit, ani mluvit a on se přesto vrátil a stal se z něj úspěšný obchodník. Tato motivace, kombinovaná s vírou a neuvěřitelnou podporou, mi dala sílu, abych dělal, co chci a byl v tom úspěšný.

Jak sponzoři a jezdci samotní přijali Sama jako ochrnutého šéfa týmu? Mohl to být příklad, že závodění může být nebezpečné - tedy špatná reklama...

Joe: Naše firma Arrow Electronics znala Sama osobně a měla jeho tým v hledáčku během prvního roku našeho SAM

projektu. Odhodlání stát se hlavním sponzorem jeho týmu vzešlo z velice pozitivní zkušenosti. Měli jsme z první ruky možnost sledovat jeho strategický plán, vidět jeho osobní zaujetí věcí a jeho pozitivní náhled na využívání technologie. Odtud se pak formovala naše obchodní rozhodnutí jeho tým podporovat. A z toho se pak vyvinulo i osobní přátelství, které trvá dodnes.

Jak vlastně začal celý projekt SAM u vaší firmy?

Joe: Arrow Electronics se rozhodla pracovat a vyvinout špičkový model humanitárního projektu. Vybrali jsme si vývoj na projektu pro tělesně postižené, protože by se toho dalo dosáhnout daleko rychleji, na rozdíl třeba od technologie pro zdravotnictví, a nepotřebovalo to projít množstvím regulačních zkoušek. Také jsme chtěli adaptovat auto, speciálně rychlé sportovní auto, abychom okamžitě zaujali širokou veřejnost a obrátili její pozornost na technologii automatických vozidel. Jakmile jsme se rozhodli pro tento úkol a postupně objevovali různé technologie, došlo nám, že budeme potřebovat velmi kvalifikovaného řidiče, který by byl ochoten vzít na sebe rizika spojená se zkoušením nové technologie ve vysokých rychlostech. Sama nám doporučil společný kamarád a tak jsme o tom začali dohromady usilovně jednat. Když Sam požadoval, aby auto jezdilo alespoň 100 mil za hodinu, věděli jsme, že máme našeho pilota. V současné době jezdí s naším SAM autem již rychlostí 190 mil za hodinu.

Jak dlouho trval vývoj celého projektu od vašeho setkání se Samem, až po okamžik, kdy dostal řidičský průkaz? Kolik ta celá záležitost stála?

Joe: Konceptně jsme začali s celým projektem v létě 2013. Než uplynulo 10 měsíců, Sam již absolvoval demonstrační jízdu před závodem INDY 500, kde dosáhl rychlostí 107 mil za hodinu. Každý rok v lednu si stanovíme další úkoly, během

několika příštích měsíců Sam testuje zlepšený systém a na veřejnost s tím jdeme v dubnu a květnu. Naš automobil SAM byl legalizován pro použití na veřejných komunikacích v září 2016, kdy i Sam získal jako druhý kvadruplegik v Americe řidičský průkaz. Tento vůz stojí okolo 500 000 dolarů, včetně nákupu Corvetty, přidání spolujezdce vybavení a veškeré elektro-

nické modifikace pro řízení, akceleraci, brzdění a hlasové ovládání. Tato částka však nezahrnuje práci technického personálu a náklady na demonstrační jízdy atd. **Pomáhal Sam nějak aktivně s vývojem, pomohl sdělením svých poznatků orientovat věci správným směrem?**

Joe: Používání simulátoru bylo v každém ohledu důležitou součástí celého vývoje projektu, neboť to Samovi dalo možnost vyzkoušet si nanečisto každý okruh, na kterém se chystal dělat své demonstrační jízdy. Když jsme se rozhodli jet i slavný závod Pikes Peak International Hill Climb, tak jsme používali simulátor nejen k tomu, abychom zjistili, že kalibrace volantu je správná, ale také abychom zjistili, jak dobře může Sam trať zvládnout. Ve vzdálenosti 12 mil se 156 zatáčkami to byla náročnější jízda, než cokoliv jiného, co jsme předtím absolvovali. Zkušenost na simulátoru se samozřejmě nedala úplně srovnat se zkušeností získanou na silnici, ale dalo nám to jistotu, že systém je adekvátní pro náš úkol, a že Sam má vůli to celé zvládnout. Stejně jako na simulátoru, Sam zvládnul opravdový závod Pikes Peak za úctyhodných 154 minut.

Je váš projekt takovou jednorázovou záležitostí, nebo je auto a technologie dostupné pro běžné použití při dodržování určitých pravidel?

Joe: V tuto chvíli neuvažujeme o tom, že bychom komerčně instalovali systém SAM do běžných vozidel. Hlavním naším záměrem je spíše inspirovat postižené lidi a motivovat další firmy vyvíjející technologie, aby se zaměřili i na komunitu tělesně postižených lidí. Trh pro řízení takovýchto vozidel je poměrně malý a zjistili jsme, že Sam je výjimečný profesionální závodník a ne každý by mohl zvládnout to, co on. Máme nicméně zájem aplikovat tento systém na jiný druh vozidel, který by mohli tělesně postižení lidé obsluhovat za daleko menších rychlostí. Například SAM technologie by se dala výborně využít na ovládání traktorů na farmách nebo ve velkých skladech. Tato technologie by také pomohla většímu počtu tělesně postižených lidí najít zajímavou práci, kterou by zvládli.

Má Sam v úmyslu řídit sám auto po veřejných komunikacích třeba při cestě do práce, nebo získání řidičáku byla spíš reklamní záležitost?

Joe: V tuto chvíli Samův řidičák předepisuje nutnost mít vedle sebe spolujezdce, který by v případě problémů řízení převzal. Takže zatím to necháváme pouze pro demonstrační jízdy. V roce 2018 jsme zorganizovali více demonstračních jízd za účasti různě postižených lidí z několika oblastí, například i pro ochrnuté válečné veterány.

Dočetli jsme se, že Sam kromě spolujezdce potřebuje i jedno bezpečnostní vozidlo, které by jelo před ním, takže pokud by havaroval, naboural by do něj. Je to pravda?

Joe: Automobil SAM má vždy vyškoleného spolujezdce. Na závodní dráze tuto funkci vykonával Robbie Unser ze slavné závodnické rodiny, který v době aktivní kariéry závodil se Samem. Jeho znalosti, vzájemné pochopení a vědomí podstupovaného rizika pomohly záhy Samovi dosáhnout rychlosti, kterou by jinak nikdy nedosáhl. Robbie také přispěl velkým dílem svými poznatky k vybavení Samova vozu včetně toho, co má na sobě, jako například speciální helmu.

Když jezdíme po veřejných komunikacích, je po nás vyžadováno, že před námi musí jen automobil, pro případ, že by znenadání jiná vozidla vjela Samovu autu do jízdní dráhy. Když jezdí Sam po běžných komunikacích, ostatní řidiči nemají ani ponětí, že auto vedle nich řídí ochrnutý člověk jen pohybem hlavy.

Náklady spojené s provozem dalšího auta a jeho řidiče jsou součástí celého vývojového programu. Doufáme, že v budoucnu budeme moci omezit míru této podpory, ale jen za tím účelem, abychom Samovi dali více pocitu normálnosti a svobody.

Je auto s touto technologií speciálně navržený model Arrow Electronics nebo systém může být nainstalovaný do kteréhokoli vozidla?

Joe: SAM technologie je velice unikátní, protože kombinuje existující elektronické komponenty se speciálním designem a celé ho pohání běžný software. Používání existujících součástek v úplně novém směru nám dovoluje odzkoušet nové věci mnohem rychleji, než kdybychom se snažili postavit celý hardware sami. Existující komponenty jsou velice schopné i v případě, že by originální design byl určen pro něco úplně jiného.

Jste celebrita, takže vlastně vyšlapáváte cestu pro ostatní. Jste nějak zainteresován i v jiných projektech, které pomáhají ochrnutým lidem?

Sam: Jsem podílníkem ve firmě BraunAbility (AutoAdamp se to jmenuje

ve Evropě) a jsem tam také v ředitelské radě, kde projednáváme hlavně to, jak mohou budoucí výrobky pozitivně pomáhat tělesně postiženým lidem. Projekt SAM měl obrovskou mediální podporu po celém světě a mělo pozitivní vliv na toto průmyslové odvětví. Také jsem zakladatel a předseda nadace Conquer Parakusis Now, která se zabývá výzkumem léčby ochrnutých osob.

V krátkosti, jak funguje váš Arrow systém?

Joe: V základě a zjednodušeně to funguje tak, že Sam ovládá volant pohybem hlavy doleva nebo doprava. Infračervená kamera monitoruje pohyby jeho hlavy a posílá informace přes počítač ke kolům. Sensory také kontrolují udržování přímého směru a setrvání v bezpečné vzdálenosti od okraje. V ústech má speciální trubičku, do které když dýchne, tak přidá plyn a když vzduch nasaje, tak plyn ubere. Světla, stahování oken a stírače včetně dalších běžných kontrol ovládá hlasovými příkazy.

Co by se stalo, kdybyste najednou dostal škytavku nebo si kýchnul? Mělo by to vliv na plynulost jízdy?

Sam: Ha, ha. To se během testů ještě naštěstí nestalo, ale myslím, že i tuhle možnost vývojáři ARROW vzali v úvahu a dali ji do softwaru.

Joe: Systém je vyrobený tak, že reaguje na plynulý pohyb hlavou doleva a doprava, takže kdyby došlo ke škytavce, program by na to nereagoval a auto by jelo nerušeně dál. Sam nemusí pokaždé do trubičky dýchat nebo sát vzduch, auto je nastavené na plynulou jízdu, takže kdyby náhle kýchnul, tak to systém nevyhodnotí jako příkaz k rychlé jízdě. No a kdyby došlo na nehorší, tak mu spolujezdce utřen nos, ha, ha.

Jaké jste měl dojmy a pocity, když jste poprvé od svého ochrnutí seděl za volantem? Měl jste flashbacky vaší osudné havárie nebo jste si říkal, že zase můžete závodit na dráze?

Sam: Očekával jsem vzrušení z toho, že opět jezdím rychle autem, ale s čím jsem nepočítal, byl ten pocit normálnosti, který se dostal po té, když jsem zjistil, že vše mám úplně pod svojí kontrolou. Tento pocit jsem nezažil celých 15 let a bylo to hodně emotivní.

Joe: Já si pamatuji, že jeho první slova byla: „Cítím se úplně normálně“. Tato poznámka se stala poté celým mottom našeho SAM projektu. Všechno, co děláme, je kvůli tomu, aby měl pocit normálnosti s malou podporou technologie.

Vítek Formánek a Eva Csölleová

Fotograf se světovým renomé, vysokoškolský pedagog, kurátor a organizátor kulturního života: profesor Jindřich Štreit.

Od roku 1967 realizoval přes 1160 samostatných výstav v řadě zemí Evropy i v zámoří. Od roku 1964 se zúčastnil více než 300 výstav na čtyřech kontinentech světa a byl účastníkem mnoha mezinárodních dílen i sympozií. Od 70. let minulého století se intenzivně věnuje také realizaci výstav jiných umělců, po roce 1989 navíc v mezinárodním měřítku. Od roku 1990 část své práce soustavně věnuje podpoře humanitární a charitativní činnosti. Za svoje fotografie získal řadu domácích i mezinárodních ocenění.

Má na kontě 34 knih a mnoho katalogů. Je zastoupen v nejvýznamnějších sbírkách, bylo o něm rovněž natočeno několik filmů.

Poznávání člověka je nad všechno umění

Profesoru Jindřichu Štreitovi předaly ocenění a keramickou sochu anděla Kateřina Vlková, spolu se starostkou městského obvodu Vítkovice a radní Moravskoslezského kraje Radomírou Vlčkovou.

„Já pracuji v cyklech, a když si vyberu téma, tak nevidím, neslyším,“ říká světově známý fotograf. „Námět dlouho promýšlím, a pokud už znám prostředí, mohu pracovat s pravděpodobnostmi daných situací a „vymýšlet“ obraz dopředu. A když už vím, co chci zachytit, pak je to následně jen o fázi čekání, kdy nastane ten správný okamžik souznění fikce a reality.“

Můžete přiblížit moment, kdy jste vůbec začal fotografovat?

„Nebyl to moment, naopak, trvalo to dosti dlouho. Začal jsem fotografovat až na vysoké škole. O to rychleji se to potom vyvíjelo. Na fakultě mne k fotografování přivedl prof. Jan Bukovjan, který mi nabídl první fotoaparát. Pan profesor mi také půjčil fotokomoru, a výsledky se pak velmi brzy projevíly.“

Jste stále aktivním fotografem i ve svém věku. Pro řadu fotografií mladších ročníků přitom jako by už během prvních let po roce 1989

zmizela témata. Vy si je však stále nacházíte, jak to děláte?

„Ta témata si spíše nachází mne. Je to taková vzájemná vazba. Mám štěstí, že dělám jenom to, co mě baví, nemusím dělat žádné kompromisy. To je ta nejlepší deviza mé fotografické práce. Protože učím, nejsem na fotografování závislý, a tak dělám to, co je pro mne příjemné, v čem vidím smysl, a to, co chci dělat. Nevidím v tom něco násilného.“

V čem může být podle vás absolvování vysoké školy fotografie přínosem do života začínajícího fotografa a jaký je přístup k fotce u člověka, který fotografii vystudoval, oproti tomu, jenž ji nevystudoval?

„Studium je užitečné k tomu, aby se student seznámil nejen s tím, co vše již tady bylo a je, s literaturou, historií, technikou, ale také je užitečné v tom, že se setkává se svými vrstevníky, že vidí, co vše vytvářejí. Může s nimi konfrontovat svou práci. S pedagogy diskutuje o různých variantách a možnostech postupu. Právě znalost toho, co již bylo někdy někým vytvořeno, je pro studenta velmi důležitá. Ostatně, bez soustavné povítkové práce se k žádným výkonům nedopracujeme.“

Potýkali jste se s digitálními technologií?

„Já se s ní potýkám stále, to je věčný boj. Dlouho jsem odolával a teprve poměrně krátce pracuji s digitálem. I když o to intenzivněji. Dlouho - asi pětadvacet let - jsem fotil s Leicou, teď mám Canon. Ovšem můj způsob práce s digitálem je podobný, jako když jsem fotografoval klasicky. Pokud si zvyknete dívat se, vidět fotografii, tak to zůstává, to se nemění. Důležité je, zda má fotografie co říci, nezáleží na technologii. Já neřeším, zda jde o digitál, nebo o klasiku. Ani u mých studentů mě to tolik nezajímá. Ať dělají, jak chtějí, hlavně ať donesou skvělé fotky.“

V roce 2016 jste začal spolupracovat s neziskovou organizací Ruka pro život o.p.s., která poskytuje sociální služby lidem s mentálním a kombinovaným postižením, včetně lidí s projevy těžké formy poruchy autistického spektra. Co vás k této spolupráci přivedlo?

„Vzhledem k tomu, že se věnuji sociální fotografii, našli si mne na mailu rodiče postižených dvojčat, která na-

vštěvují denní stacionář a pobytovou službu Ruky pro život v Brně. Paní ředitelka Lenka Janišťinová vřele přivítala tuto iniciativu. A tak jsem začal fotografovat a stále fotografuji. Jedním z cílů Ruky pro život je zvyšování povědomí široké veřejnosti o schopnostech, problémech a potřebách lidí s mentálním handicapem. Čím více se bude mluvit o problémech a starostech těchto lidí a jejich blízkých, tím větší podporu a pochopení pro ně lze získat. I proto vznikl cyklus a putovní výstava RUKU V RUCE – TOUHA JE ZÁZRAK.“

Fotografování se stalo Vaší celoživotní vášní. Je nějaká činnost, která by měla sílu fotografování konkurovat?

„Myslím si, že fotografii nelze konkurovat ničím, kromě mezilidských vztahů. Nejkrásnějším vztahem je láska - a všechno, co se děje v této oblasti vztahů krásného, fotografování převyšuje. Někdy nejsou vztahy jen krásné, ale jsou třeba zajímavé. Poznávání člověka je nad všechno umění. Myslím si, že bychom si to měli hlídat a uchovávat. Myslím tím - aby vztahy, které prožíváme, byly co nejlepší. To předčí i fotografii a veškeré umění.“

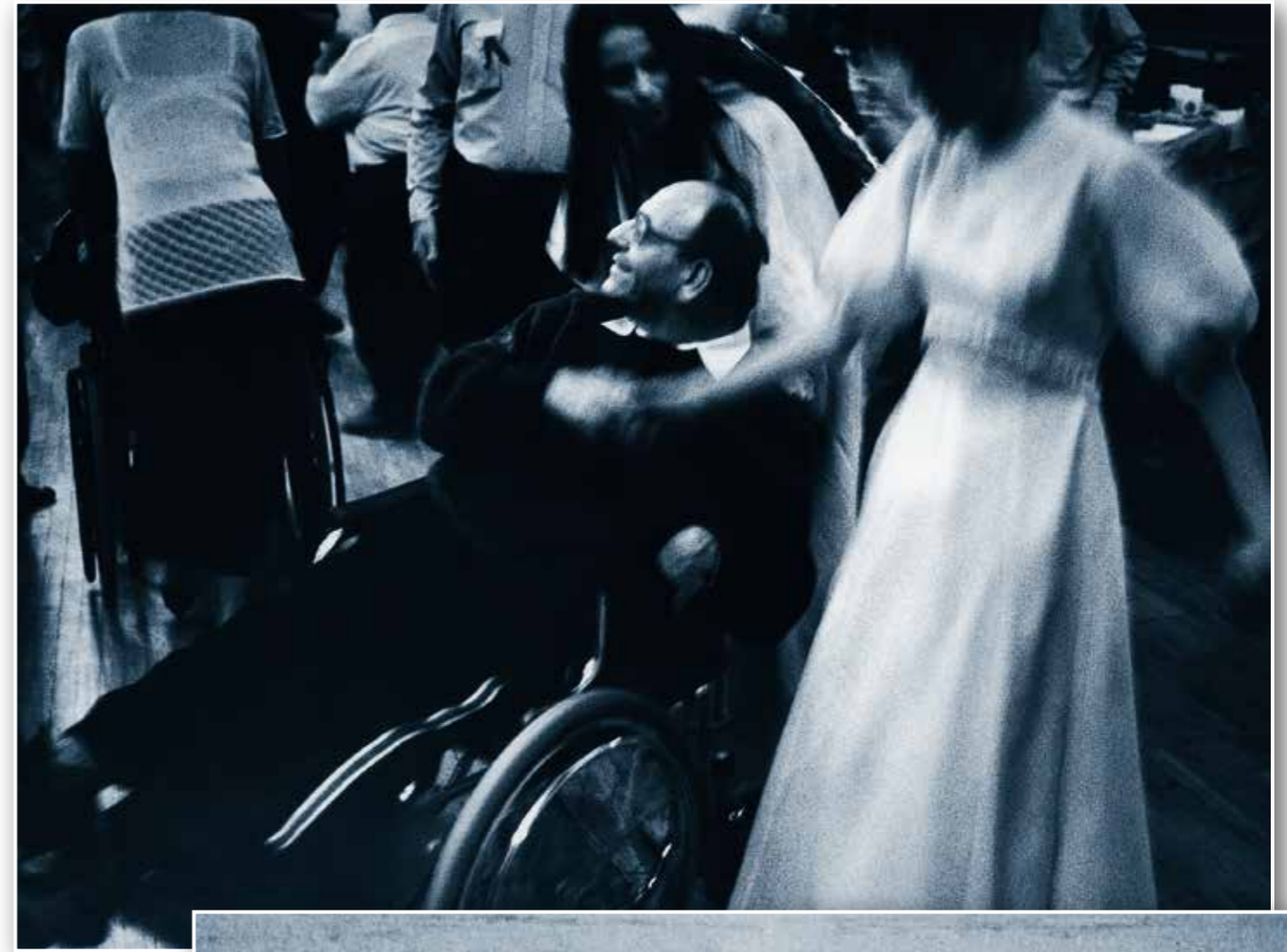
Keramický anděl pro prof. Jindřicha Štreita je z dílny Kateřiny Vlkové.

Adjustovanou fotografii, jako cenu ZOO Ostrava za vítězství v kategorii Emisaři handicapu, z rukou prof. Jindřicha Štreita převzala Šárka Nováková z oddělení pro kontakt s veřejností.

Handicapovaní lidé objektivem

fotografa profesora Jindřicha Štreita

Za aktivity pro návštěvníky se zdravotním postižením a seniory byla ostravská zoo oceněna v kategorii Emisaři handicapu. Zleva: Šárka Nováková z oddělení pro kontakt s veřejností, radní MSK Radomíra Vlčková a prof. Jindřich Štreit.

Na slavnostní vyhlášení REKORDŮ HANDICAPOVANÝCH HRDINŮ přišla Šárka Nováková rovněž se zajímavou přednáškou o aktivitách ostravské zoo.

Naším krédem je, aby se každý návštěvník

CÍTEL U NÁS DOBŘE

Zoo Ostrava je na tom v rámci Unie českých a slovenských zoologických zahrad velmi dobře – jak dokumentují základní statistická čísla. Rozlohou sto hektarů je druhou největší (po Zooparku Chomutov, jenž má 112 ha). Je rovněž třetí nejnavštěvovanější zoologickou zahradou v ČR (po Zoo Praha a Zoo Zlín) s roční návštěvností okolo půl milionu lidí. A v počtu přes 400 druhů a desetkrát víc zvířat jí pak patří třetí pomyslná příčka (za Plzní a Prahou).

Na otázku: Které období je pro návštěvu seniorů v ostravské zoo nejvhodnější – a proč?

Šárka Nováková z oddělení pro kontakt s veřejností odpovídá:

„To je asi velmi subjektivní, každopádně k návštěvě je vhodnější jarní nebo podzimní období, tj. doba, kdy je pravděpodobné, že nebude ani velká zima, ani velké teplo. Zároveň bych doporučovala volit všední den, protože o víkendech bývá poměrně vysoká návštěvnost, takže by si lidé prohlídku nemuseli tolik užít. A pokud se do zoo vypraví senioři v období od 1. listopadu do 31. března,

mohou navíc využít i mimosezónní zlevněné vstupné.“

Jakým programům pro seniory se zoo permanentně věnuje?

„Naším krédem je, aby se každý návštěvník u nás cítil dobře (i s ohledem na případná omezení, handicap apod.). Vzhledem k rozlehlosti areálu, jsou k dispozici stovky laviček a desítky odpočinkových míst. Kdo dorazí až na konec zahrady a už si netroufá vyjít cestu zpět - navíc do kopce - může se svěřit k východu ze zoo vláčkem. Lze si také zdarma vypůjčit invalidní vozíky (u vstupu do zoo). Kromě toho, každo-

ročně pořádáme Den pro seniory, kdy mají lidé nad 60 let vstup do zoo zdarma a je pro ně připraven speciální program.“

Pamatujete i na zdravotně handicapované spoluobčany?

„Těm se snažíme areál maximálně uzpůsobit. V současné době jsou všechny pavilony i stánky s občerstvením přístupné vozíčkářům, do pavilonu primátů je možné se dostat pomocí plošiny (klíče si zájemci vyzvednou u vstupu do zoo). Po areálu jsou k dispozici i bezbariérová WC - a sice u vstupu do zoo, pod amfiteátr, v restauraci Saola, Na statku, v pavilonu slonů, ve vyhlídce Čitván a v Pavilonu evoluce. Naše zoo také nabízí návštěvníkům speciální mapu pro handicapované, která je zdarma k dispozici u vstupu do zoo. Mapa usnadní orientaci v areálu a upozorní návštěvníky na místa, která jsou pohodlně přístupná. V mapě jsou vyznačena bezbariérová WC, i tzv. dotykové prvky a prvky s popisky v Braillově písmu. Areál zahrady je výškově členitý s poměrně velkým převýšením. Proto jsou v mapě vyznačena i místa s prudkým sklonem a stezky s nerovným terénem. Všechny cesty vedoucí kolem expozic zvířat jsou však asfaltované a dobře udržované.“

Které odpočinkové zóny jsou nejvyužívanější a jaká opatření máte v zoo proti zablouzení?

„Řada starších lidí upřednostňuje procházku po botanických stezkách (Cesta vody, Cesta lesa a Cesta stínu), které jsou v klidnější části zoo, kde si mohou odpočinout. Jinak ale nejvíce lidí chodí po hlavní návštěvnické trase kolem zvířecích expozic. Mnoho z pamětníků také doslova žasne, jak se zoo za pár let, co tu nebyli, změnila k nepoznání... Někteří vzpomínají v pavilonu afrických zvířat u výstavy o historii vzniku zoo, jak to tu vypadalo dříve nebo jak oni sami pomáhali naší/svou zoo stavět.“

Areál zoo je poměrně rozlehlý, přesto věříme, že k zablouzení nedochází moc často. A když už někdo zabloudí, tak jsme si jisti, že každý zase najde cestu zpět... Na všech větších křižovatkách jsou umístěné směrovníky, v areálu je asi 15 plánů zoo s vyznačením místa, kde se člověk momentálně nachází. Na plánech a pavilonech je uvedeno telefonní číslo, jakási SOS linka, na kterou se člověk v případných nesnázích dovolá pro radu či pomoc. A samozřejmě všichni zaměstnanci jsou kdykoli připraveni pomoci, jsou-li o to požádáni.“

Dodejme, že ostravská zoologická zahrada je vyhledávaným cílem nejen Ostravanů, ale za svůj cíl si ji vybírají turisté z celého Moravskoslezského kraje i vzdálenějších koutů naší republiky, dokonce přijíždí stále více lidí i ze zahraničí, zejména Polska a Slovenska.

Handicapovaným návštěvníkům i seniorům nabízí ostravská zoo u vstupu invalidní vozík k zapůjčení (zdarma, na číslo občanského průkazu).

Václav Krása

V zastoupení za Václava Krásu převzal ocenění a adjustovanou fotografii od prof. Jindřicha Štreita a radní MSK Radomíry Vlčkové místopředseda NRZPČR Jan Uherka.

Když vás odněkud vyhodí dveřmi...

Mohlo by se zdát, že zaměstnávání lidí se zdravotním postižením je lukrativní a že každý handicapovaný už má svoji práci - firmy na lidi s tělesným postižením totiž mohou pobírat příspěvky. Je tomu ale přesně naopak. Podle předsedy Národní rady osob se zdravotním postižením Václava Krásy spousta firem, ať už státních nebo soukromých, práci handicapovaným lidem nenabízí, neboť takových míst nemá dostatek. Přitom každý zaměstnavatel nad 25 zaměstnanců by měl zaměstnávat čtyři procenta zdravotně postižených.

Lidé s handicapem ale nemusejí hledat práci jenom klasickou cestou. Národní rada osob se zdravotním postižením totiž na svých stránkách spravuje web www.praceprozp.cz, kde lidé mohou popotávat, nebo nabízet zaměstnání. Při radě funguje i odborné sociální poradenství.

Za odstraňování nejrůznějších bariér pro tělesně postižené Václav Krása bojuje dlouhodobě – přičemž sám se od útlého dětství potýká se zdravotním postižením a je upoután na ortopedický vozík. Během své kariéry získal Václav Krása významné zkušenosti jako místopředseda Vládního

▼ Při sportovním výkonu.

výboru pro zdravotně postižené občany, místopředseda Komise pro rozvoj sociálních služeb Ministerstva práce a sociálních věcí ČR, člen správní rady Nadace Dětský mozek a člen správní rady Metropolitan univerzity Praha. Je autorem či spoluautorem publikací zaměřených na problematiku života osob se zdravotním postižením, pravidelně publikuje v denících a v odborných tiskovinách.

A na adresu handicapovaných i lidí, kteří o ně pečují, mimo jiné říká: „I pečující potřebují občas na dovolenou. Kromě toho by bylo dobré, aby za nemohoucím chodila služba a on mohl zůstat ve svém přirozeném prostředí.“

Měla by být taková forma pomoci placená, nebo státem garantovaná?

„Myslím, že by si ji měl platit klient. Ale nijak by mě neuráželo, kdyby byla podpořena státem, městem nebo obcí. Klient ale bere příspěvek na péči, a pokud o něj

▼ Se zpěvákem a přítelem Ladislavem Kernldem.

nepečuje v danou chvíli rodina, může finanční prostředky využít na tuto službu.“

Pomohly by neformálním pečovatelnům například úlevy v zaměstnání?

„Zpravidla je napsaný jako pečující osoba jeden člověk, ale často se stará celá rodina. Pokud budeme zákonem regulovat péči v rodinách, tak je to cesta špatným směrem. Spíš bych legislativně upravil skutečnost, že když lidé dlouhodobě pečují o blízkého, tak mají nárok na slušný důchod, což dnes není garantováno.“

Existuje podle Vás nějaká evropská země, jejíž sociální politikou by se měla Česká republika inspirovat?

„Evropské systémy sociální politiky jsou velmi různé a je těžké je nějak přebírat. Myslím, že bychom měli čerpat především ze zemí, které jsou nám geograficky, ale i historicky nejbližší, což je Rakousko a Německo. Vůbec nerozumím tomu, proč se pořád dělají výzkumy o anglosaském či skandinávském systému, když tyto země mají historicky zcela jiné zkušenosti a podmínky. Případá mi to jako zbytečné vyhazování peněz.“

Pro zajímavost, jako své krédo uznává Václav Krása citát: „Když Vás odněkud vyhodí dveřmi, tak tam vlezte oknem“

▼ S vlastními citrusy

Doug Landis:

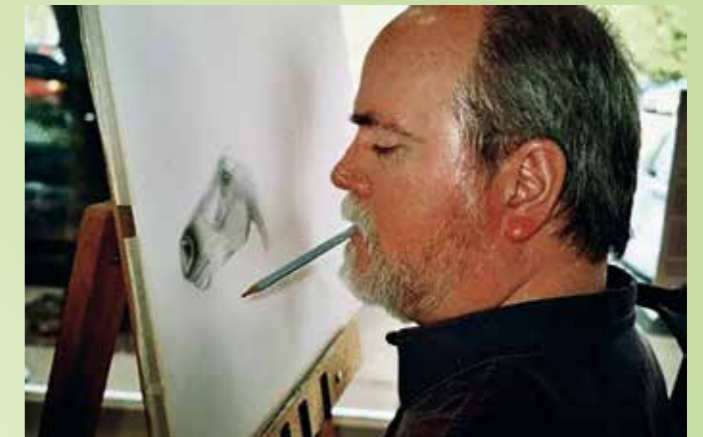
Každý máme v sobě skrytou řadu schopností

Když jsme úplně náhodou narazili na dokonalé kresby ohrožených zvířat, nechtělo se nám věřit, že tak precizní a čisté tahy dělal malíř, který je od krku dolů ochrnutý a tužku nedrží v ruce, nýbrž mezi zuby. Podívali jsme se tedy na životopis Douga Landise a zjistili, že do puntíku splňuje české přísloví „Sportem ku zdraví a trvalé invaliditě“. Doug totiž ochrnl během minuty přímo na zíněnce.

Stala se nehoda, která Vám obrátila život vzhůru nohama, během oficiálního zápasu, nebo to bylo nevinné kočkování, které skončilo špatně? Cítil se soupeř vinen?

Byl jsem zápasníkem na střední škole a v roce 1975, kdy jsem měl tu nehodu, mi bylo 15 let. Pracoval jsem přes léto v restauraci rychlého občerstvení, abych si vydělal peníze a nestihnul jsem výběr do fotbalového mužstva, takže jsem se dal na zápasení. Již dříve jsem dělal judo a myslel si, že wrestling bude tedy pro mě snadný, ale ukázalo se, že jsem se mylil. Ovšem to, že jsem musel tvrdě makat, mi dalo skvělou kondici, což mi po nehodě zachránilo život.

Naše škola se střetla s jinou školou při kvalifikaci do národního mistrovství. Utkal jsem se s nováčkem z nižšího ročníku a naivně si myslel, že to bude pro mě snadné vítězství, protože jsem byl starší a větší než on. Chtěl jsem ho dostat na lopatky, což se dělá tak, že dám svoji hlavu na jeho hrudník, obejmou ho a praštím s ním na zíněnkou. Já to měl sice naučené, ale provedl jsem to špatně. Je zajímavé, že den předtím, při tréninku, jsem to také udělal špatně a kolega z týmu mi vysvětloval, že se můžu i zranit. Což se bohužel potvrdilo. Při zápase jsem položil hlavu vedle jeho kyčle místo na hrudník, což mu umožnilo chytit mě za hlavu. Okamžitě jsem si uvědomil, že jsem udělal chybu a snažil se ze sevření dostat. Ale soupeř mě držel pevně a špatný uhel i tlak, který jsem vyvíjel, způsobil, že mi praskly obratle C3 a C4. Okamžitě jsem ochrnl a zůstal bezvládně ležet na zíněnce. Vzápětí jsem omdlel, a když jsem se probal, poznal jsem, že nemohu ničím hýbat. Trenér mě

utěšoval, že to může být jen skřípnutý nerv, protože něco podobného se před pár týdny stalo fotbalistovi, u něhož to nejdříve vypadalo na ochrnutí, ale během pár dnů se úplně zotavil. Bohužel, já nikoliv - ochrnl jsem od krku dolů.

Když jsem ležel v sanitce, můj soupeř přišel ke mně se svým trenérem a omluvil se mi a já mu řekl, aby se s tím netrápil. Nedával jsem mu nic za vinu, protože to byla moje chyba. Přestože jsme nebyli v pozdějším kontaktu, slyšel jsem od spolužáků, že z toho měl dlouhou trauma. Několikrát se mnou byl rozhovor v TV a také v novinách a vždycky jsem říkal, že mu to nedávám za vinu, takže upřímně doufám, že to četl nebo viděl a už se tím netrápí.

Jak se pro Vás od té doby změnil život? Bylo pro Vás obtížné přijmout fakt, že se o Vás musí někdo starat a pomáhat se všemi věcmi, které potřebujete?

Život se pro mě změnil velmi zásadně. Byl jsem značně aktivní a nezávislý. Vyrostal jsem v Kalifornii a miloval aktivity jako rybaření, stopování, ježdění na kole, kempování atd. Rok před zraněním jsme se přestěhovali do Missouri a já si vytyčil

životní cíle, kterých jsem chtěl dosáhnout. Chtěl jsem se naučit potápět, skákat padákem, lézt po skalách... Také jsem snil o tom, že vstoupím do armády a budu létat na stíhačkách, ale ještě před zraněním jsem se dozvěděl, že potřebuji mít dokonalý zrak, abych mohl létat, a já nosil brýle. Proto jsem si nebyl tak jistý, že se mi splní sen jít do armády jako mnoho mých spolužáků.

Ten přechod od aktivního, nezávislého jedince k člověku, který je neschopný se sám o sebe postarat a nic necítí od krku dolů, ten byl naprosto zničující. Bylo pro mě obtížné nechat lidi dělat věci za mě a pro mě. Musel jsem se naučit trpělivosti a ne si vybíjet vztek na ošetřovatelích a pomocnících.

Měl jsem veliké štěstí, že moje maminka byla profesionální zdravotní sestrou a tak se o mě celých devět let starala. Později jsem potkal na škole učiněného anděla, se kterým jsme manželé už 35 let. Žena se o mě starala od té doby sama a žijeme spolu v upraveném domě, kde se mohu pohybovat na vozíku. Rovněž máme tranzita, který má rampu, takže se do něj dostanu i s vozíkem.

Musel jste po zranění opustit školu, nebo jste se vrátil na vozíku, abyste dostudoval a udělal si maturitu? A pobíral jste nějaké zdravotní či sociální dávky, nebo jste byl ponechán svému osudu?

Dva měsíce jsem strávil na jednotce intenzivní péče, a jakmile jsem ji opustil a začal s rehabilitací, chodili ke mně učitelé do nemocnice a ukazovali mi, co se právě probíralo a jaké jsou úkoly. Na rehabilitaci jsem strávil šest měsíců, z čehož tři byly v době letních prázdnin, takže s pomocí učitelů jsem byl schopen držet krok s učivem. Mluvil se o tom, že bych měl přestoupit do Speciální oblastní školy pro postižené studenty, ale já se chtěl vrátit do své staré školy a tak můj první bezprostřední cíl bylo odmaturovat s mojí třídou. Škola neměla bezbariérový

přístup, ale vyšla mi vstříc v tom, že všechny učebny byly v prvním patře stejné budovy, takže jsem potřeboval překonat jen jeden schod a bylo to v pohodě. S pomocí učitelů ráno, školními korespondenčními kurzy a učením odpoledne, jsem byl schopen dojít až k maturitě a stal jsem se tak prvním studentem své školy, který to dokázal na vozíku.

Po dovršení 18 let věku mi státní příspěvky pomohly platit kurzy v místním komunitním centru a v místní škole.

Pak jste šel studovat pohybovou grafiku do Uměleckého institutu Walta Disneye. Bylo to někde tam, kde Vás oslovilo malování, nebo jste to jen chtěl zkusit - ústy?

Když jsem byl na rehabilitaci, snažili se mi dát do ruky štětec a paži umístit do kovového popruhu, abych s ní mohl trochu hýbat pomocí ramen. Mohl jsem však hýbat jen tam a zpět, takže jediné, co jsem pořádkem maloval, byla duha. Musím upřímně říct, že tohle tedy můj zájem o malování opravdu nepodnítilo. Až po několika měsících moje rodina usoudila, že koukám moc na televizi a že bych mohl dělat taky něco jiného. Takže vložili kuličkové pero na konec násadky, kterou jsem používal při psaní a čtení a přihlásili mě do soutěže malování. Nakreslil jsem vázu a zvířetel.

Nedlouho poté maminka objevila knihu básní inspirovanou Biblií, doplněné o obrázky apoštolů, nakreslených perem a inkoustem. Autorem byl španělský malíř, jehož jméno si už nepamatuji. Řekl jsem si, že bych mohl okopírovat jeho styl a začal kreslit tváře. Na Vánoce jsme dostali blahopřání, na kterém byl namalovaný dům, tak jsem ho také zkusil napodobit. Pak jsem začal kreslit vlastní návrhy domů. Kromě kuličkového pera jsem také experimentoval se štětcem namočeným do inkoustu a vytvořil jsem několik obrazů zvířat. Všechny tyto kresby jsme

nechali vytisknout, udělali z nich vánoční blahopřání a začali je prodávat na místních trzích. Přestože jsme skoro všechno prodali, stále jsem bral malování spíše jako hobby.

Během tohoto období jsem chodil na univerzitu, kde jsem studoval filmovou a televizní produkci a komunikaci. Když jsem si vybral Kalifornskou uměleckou školu, abych získal titul doktora výtvarného umění, právě se rozbíhala škola, kterou založil Walt Disney, a byla jednou z mála v USA, která v 80. letech učila počítačovou grafiku. Takže jsem se vrhnul na studium filmové a video animace, protože jsem si myslel, že by to mohla být moje budoucnost s ohledem na můj zdravotní stav. Teď si říkám, škoda, že jsem nebral malování vážněji a nenavštěvoval i kurzy malování na Kalifornské univerzitě, protože to byla skvělá umělecká škola a mnoho později známých umělců zde maturovalo.

Dozvěděli jsme se, že jste se naučil malovat vzhůru nohama a bokem.

Proč, když samotné malování ústy je již tak dost obtížné? A jak dlouho Vám trvalo, než jste se to naučil?

Obecně se dá říct, že jsem malíř - samouk. Poté, co jsem maturoval na umělecké škole v Kalifornii, jsem pracoval jako počítačový grafik pro cestovní kanceláře a propagační agentury a pak začaly moje potíže s krkem a kontrolou násadky s kuličkovým perem. Manželka tedy navrhla, abych začal používat lehčí tužky a držel je přímo v ústech. Tyto tužky dělaly buď šedé, nebo černé kresby. To mi dodalo větší kontrolu při malování a ulevilo to namáhání mého krku a měl jsem také malbu blíž svému obličejí. Používal jsem až deset různých obrázků tváří, barvu a vzorování kožešiny a stavbu svalů, abych vytvořil obraz ve své hlavě, než jsem jej přenesl na papír. Kreslit bočně a vzhůru nohama jsem začal, když jsem měl v úmyslu kreslit na větší papír mnohem prostornější obrazy. Učil jsem se postupně s každou novou kresbou, netrénoval jsem nic, prostě každý obraz byl postupným krokem vpřed a představoval pro mě novou výzvu.

Proč jste se rozhodl malovat jenom zvířata?

Když jsem přešel na malování tužkou jen černobíle, zvířata mi připadala jako přirozený přechod. Hledal jsem také svůj styl. Bylo to na počátku 90. let, když jsem zkoušel malovat tužkou různá malá zvířata. Jednou jsem namaloval orla, jak kouká přímo na mě, peří vybledlé. Manželka řekla: „To je ono, tady se zastav. Tohle je tvůj styl“. Tak jsem začal malovat sérii kreseb s názvem Vymírající druh a zjistil jsem, že toto je něco, čemu bych se rád věnoval - tak jsem se do malování více ponořil. S podporou mé ženy jsem začal navštěvovat různé umělecké přehlídky, kde jsem soutěžil s jinými zdravými umělci. A tak se stalo, že jsem vyhrál

ocenění za nejlepší obrazy na několika takovýchto soutěžích.

Vaše kresby jsou precizní a čisté, skoro jako fotky. Podle čeho malujete? A vybral jste si ohrožené druhy proto, abyste svými kresbami upozornil na možnost jejich vyhynutí?

Většinou přicházím s vlastními představami, s tím, co jsem viděl v televizi, na internetu nebo v časopisech. Vždycky se mi líbily velké kočky, draví ptáci a rád jsem se díval na dokumenty o přírodě. Takže to byla má první zvířata, která jsem namaloval. Bohužel, mnoho z nich je, nebo se dostalo na Seznam ohrožených druhů. Styl, jakým jsem svojí tužkou maloval, zachycoval zvířata, která v divočině pomalu vymírala. Proto jsem tak pojmenoval i svoji sérii kreseb, abych svým způsobem reagoval a podporoval jejich záchranu.

Malování ústy musí být velice namáhavé. Trpíte třeba křečemi ve rtech nebo tvářích či bolestmi krku?

Ano, malování ústy je velice vyčerpávající a trpí hlavně krk. Obvykle jsem držel tužku nebo štětec mezi postranními zuby a krk dělal veškeré pohyby. Protože také hodně píšu na stroji pomocí násadky, měl jsem velké bolesti krčních svalů. Bývaly doby, kdy jsem maloval šest až osm hodin v kuse, a protože mě bolel krk, pokaždé když jsem se snažil umístit tužku na papír dole, krk šklubnul tužkou doleva. Jeden doktor mi řekl, že se budu muset vzdát kreslení - tak jsem si našel jiného. Pak jsem začal spolupracovat s jedním terapeutem, který mě měl v péči šest měsíců a pomohlo mi to. Nicméně jsem si našel jiného, jenž cestoval po Státech a vyučoval různé terapeutické techniky. Za pouhé dva týdny mě zbavil potíží a já se vrátil zpátky ke kreslení, i když už to nebylo tolik hodin denně.

Jak dlouho vydržíte malovat bez

přestávky a jak dlouho Vám trvá jeden obraz?

Nyní, s přibývajícím věkem a zdravotními problémy, mohu kreslit jednu až čtyři hodiny denně. Moje obrazy trvají něco mezi 40 až 200 hodinami, podle pracnosti a velikosti. Většina mých štětců má umělohmotné násady, ale když jsem je měl dřevěné a držel jsem je mezi předními zuby a dělal agresivní pohyby, často se mi stalo, že jsem si zuby ulomil a musel k zubaři.

Co pokládáte při Vaší tvorbě za hlavní životní cíl?

Především chci pokračovat v malování pro Asociaci umělců malujících ústy a nohama (MFPA), a také pro sebe, protože mám v hlavě spoustu nápadů. Spolupráce s MFPA je skvělá, jelikož mě motivují, abych experimentoval s různými technikami a styly. Také rád píši sci-fi. Příběhy jsem ale zatím žádné nezkoušel vydat, možná jednou se mi to podaří. A nedávno jsem si koupil GoPro videokameru, tak se hodlám vrhnout na vytváření nějakých video projektů. Jednou mě požádali, abych pomohl nakreslit obrázky pro knihu a pak to přetavil do animovaného filmu, ale nakonec z toho sešlo. Což je v pohodě, protože zase tak plodný autor

nejsem a je tu spousta technik, ve kterých nejsem moc dobrý.

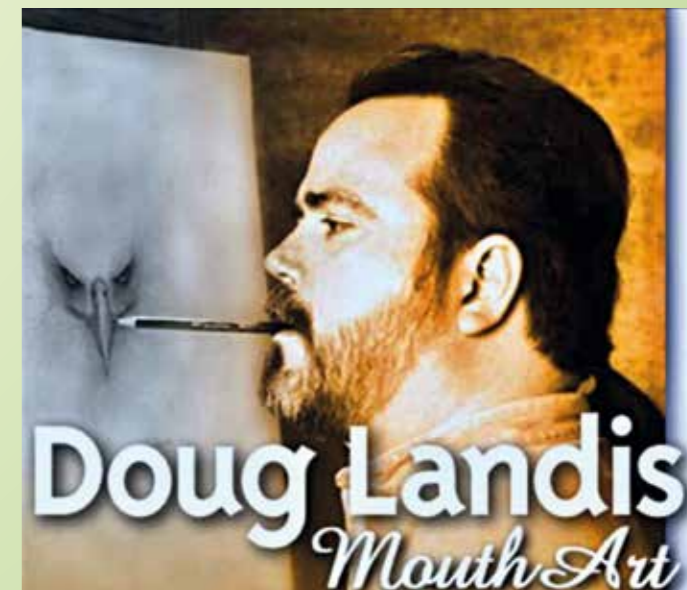
Měl jste a máte spoustu výstav po celém světě. Byl jste o ně pořadatelem požádán, nebo vám pomáhala MFPA?

Když jsem se poprvé pokoušel malovat po mém zranění v 70. letech, otec zorganizoval pohovor s MFPA, ale já jsem neměl žádnou důvěru ve své malířské schopnosti a bohužel jsem nepokládal umění za cestu životem. Kromě toho, MFPA většinou přijímala pouze barevné kresby a já je tehdy nedělal. Tak jsem požádal otce, aby tu schůzku zrušil. Škoda, že jsem si nevěřil tolik, tak jako mi věřil můj otec, mohlo to být snazší. Počátkem 90. let mě jiná organizace s názvem Very Special Arts požádala, abych vystavil svoje kresby na jedné z jejich místních výstav a také mě vyslala do Bruselu, abych tam demonstroval kreslení ústy na jejich výstavě. Tam jsem se potkal s Brom Wikstromem, který je také malíř ústy. On a jeho žena mi dodali odvalu a doporučili mi, abych vstoupil do MFPA. Bohužel, opět mi chyběla sebejistota a navíc jsem zjistil, že jsem barvoslepy, takže opět k mému členství nedošlo. To se realizovalo až v novém tisíciletí. Vytvořil jsem sérii kreseb, poslal jim je a na základě vyhodnocení mě přijali do svých řad. Jsem jim vděčný za to, že mi jednak dali možnost vystavovat a jezdit po světě a také, že na sobě mohu pracovat a učením nových přístupů a technik se ze mě stává lepší malíř.

Věřím tomu, že my všichni máme spoustu skrytých talentů a rád bych dodal odvahy všem, aby se pokusili je v sobě najít a pracovat na nich.

Vítek Formánek a Eva Csölleová

Fotografie: Laskavostí Association of Mouth and Foot Painting Artists Worldwide (vdmfk.com)

Rekordy a novinky hudebního festivalu Colours of Ostrava 2019

Mezinárodní hudební festival Colours of Ostrava 2019 oslavil „plnoletost“ - osmnácté narozeniny - ve velkém stylu. Ve dnech 17. až 20. července se v industriálním prostoru Dolních Vítkovic sešly desítky tisíc fanoušků, pro které byl připraven nabitý program dokonce se světovými legendami, jako třeba The Cure nebo Florence + The Machine. Program se uskutečnil na 24 otevřených i krytých scénách. A vedle koncertů více než 120 zahraničních i domácích kapel

se konaly také diskuse, tvůrčí dílny, divadelní představení, promítání filmů, výtvarné instalace a další aktivity.

Festival Colours of Ostrava navíc znamenal další rekord: letos na něj dorazilo historicky nejvíce dětí ve věku do 15 let. V areálu Dolních Vítkovic se jich během čtyřdenního hudebního svátku bavilo více než 4600. „Nárůst počtu dětí si vysvětlujeme hlavně poklidnou atmosférou. Rodiče je k nám berou i proto, že je o děti dobře postaráno,“ říká mluvčí festivalu Jiří Sedlák. „Máme velkou dětskou scénu, kde je rovněž zabezpečeno hlídání a pracujeme na tom, aby se program pro děti či celé rodiny zlepšoval.“

Doplnil, že festival od středy navštívilo

i více než 1000 držitelů průkazů ZTP a ZTP/P.

V sobotu pak dorazila také tisícovka seniorů, kteří už tradičně mají poslední festivalový den vstup zdarma. „Na zdárném chodu festivalu se podílí okolo 6000 lidí,“ dodal Jiří Sedlák.

„Když vás něco baví, tak k tomu máte sílu i energii, protože děláte svou práci s vášní. To je velice důležité a to už věděl Leonardo da Vinci. Když máte touhu objevovat a díváte se na svět očima užaslyma, pak vás to nemůže přestat bavit,“ říká zakladatelka, majitelka a dramaturgyně festivalu Colours of Ostrava Zlata Holušová. „Letos bylo v programu na 30 zahraničních kapel, které nikdy v České republice nevystupovaly, takže je to opravdu o hledání. Nemohli jste je zahlédnout v žádném z klubů. Colours of Ostrava se snaží nosit nové, moderní trendy a vytvářet pro lidi otevřený svět. Totéž platí pro Meltingpot – na ten můžeme být pyšní, protože je zcela určitě největší konferencí v České republice. Má tu skromnost, že je v pozadí „velkého bratra“ Colours of Ostrava, ale to neznamená, že není zcela výjimečný.“

Letošní novinkou byla rovněž The Big Bang Stage, scéna věnující se popularizaci částicové fyziky. Návštěvníci tam diskutovali s předními vědci organizace CERN a dalších spřátelených institucí.

A v diskusním fóru Meltingpot mimo jiné zazářila Pocta českému para hokeji: hodinová debata s českými parahokejisty, která skončila dlouhotrvajícím aplausem. „Členové týmu si přáli zazpívat svou hymnu na festivalu a my jsme jim to přání rádi splnili,“ dodává Zlata Holušová.

(di)

Colours of Ostrava 2019

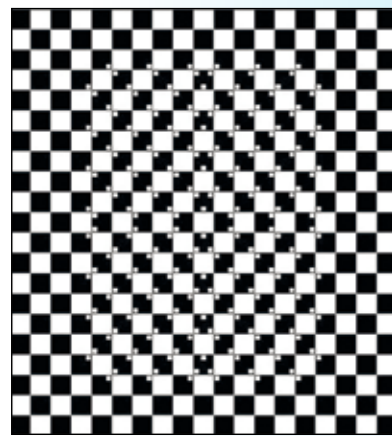

Symbolické šeky s částkami 151 537 korun pro LA VIDA LOCA a 152 337 korun pro Kola pro Afriku předala zástupkyním obou organizací na pódiu Drive stage by MINI ředitelka Nadace ČEZ Michaela Ziková (uprostřed) za přítomnosti ředitelky festivalu Colours of Ostrava Zlaty Holušové (třetí zleva).

Koutek zábavy

Deformovaná šachovnice

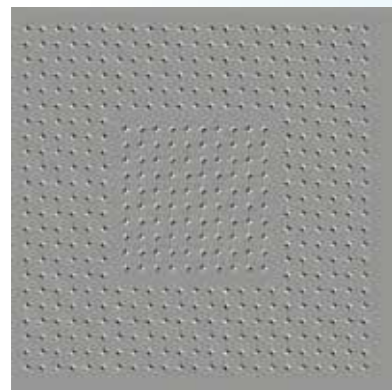
Tato šachovnice vypadá, jako by byla různě prohnutá a zdeformovaná. Jedná se ale pouze o velmi zdařilý optický klam, protože ve skutečnosti jde o naprosto rovnou šachovnici a veškeré přímký jsou zde rovné a od sebe stejně vzdálené.

Je to jasné?

Další netradiční optický klam, který přidá nebo ubere jas, přesně podle vás. Jakmile budete mít hlavu k obrázku blíže, zdá se, jakoby se jas přidával a když ji oddálíte, tak se naopak jas utlumí.

Neposedný čtverec

Tento optický klam se skládá z většího a menšího čtverce. Každý čtverec, je složen z malých černobílých hvězdiček. Když se na obrázek díváte a trochu pohnete hlavou, vypadá to, jakoby se zadní čtverec pohyboval (ale nepohybuje).

Hádky a logické úlohy

Jeden král neměl žádného syna, ale manželka mu porodila několik dcer. Všechny dcery byly blondýnky, až na dvě. Všechny dcery byly brunety až na dvě. Všechny dcery byly zrzky, až na dvě. Kolik přesně měl král dcer?

Řešení: Král měl přesně tři dcery. Jednu blondýnku (další dvě nebyly blond), jednu brunetku (další dvě nebyly brunety) a jednu zrzku (další dvě nebyly zrzavé).

Výtah je v přízemí. Ve výtahu jsou čtyři osoby včetně mě. Když výtah dojde do prvního patra, jedna osoba vystoupí a tři osoby nastoupí. Když výtah dorazí do druhého patra, dvě osoby vystoupí a šest jich nastoupí. Třetí patro výtah vynechá a ve čtvrtém patře nikdo nevystoupí, ale dvanáct lidí nastoupí (je to velký výtah). Páté patro výtah vynechá, a když projíždí šestým patrem, tak se lana utrhnou a výtah spadne až dolů do přízemí. Všichni ve výtahu jsou mrtví. Jak se mi podařilo přežít?

Řešení: Já jsem vystoupil již v prvním patře, takže jsem při pádu ve výtahu nebyl.

Fotografie: Nemám žádné sourozence a zrovna se dívám se na fotografii. Otec toho muže na fotografii je syn mého otce. Kdo je na fotografii?

Řešení: Na fotografii je můj syn.

Řidič autobusu v Paříži směřoval dolů z kopce. Minul značku stop, ale nezastavil. Pak zahnul doleva tam, kde byla značka zákaz odbočení vlevo. Nakonec pokračoval v protisměru v jednosměrce. Nicméně přes to všechno neporušil žádný dopravní předpis. Jak to?

Řešení: Řidič autobusu neporušil žádný dopravní předpis, protože šel pěšky.

Jelen: Jak hluboko do lesa může běžet jelen?

Řešení: Pouze do půlky - poté totiž už běží z lesa ven.

A tuhle anekdotu znáte?

Potkají dva kámoši na ulici a první říká: „Tak jsem si konečně koupil novou záchodovou štětku!“ „No a jaká je?“ ptá se ten druhý. „Musím říct, že toaletní papír je lepší.“

Chlap vykládá v hospodě, že má neobyčejně vzácného jezevčíka. Jeho cena se podle něj pohybuje kolem půl milionu korun. Kumpáni mu moc nevěřejí: „Tak ho zkus za ty prachy prodat! Když se ti to podaří, máš u nás tejdén pití zadarmo.“ Za pár dní majitel psa přijde, že jezevčíka skutečně za půl milionu prodal. „Fakt jsi dostal půl milionu? Ukaž!“ „Já za něj nedostal hotový peníze...“ „Co tedy?“ „Ále, dvě kočky, po čtvrt milionu každá!“

Klepaní na nebeskou bránu. Svatý Petr zakřičí: „Co je?“ „Neříká se CO JE, ale KDO JE!“ „Bože, zase učitelka!“

Manželka už ztratila trpělivost s pitím svého manžela a rozhodla se, že ho postraší a vytrestá. Převlékla se za Lucifera, a když se v noci připotácel opilý domů, tak na něj zpoza rohu vyskočila a zavřeštěla. Manžel si ji prohlédl a s klidem gentlemana jí říká: „Mě nevyděšíš frajere, 15 let jsem ženatý s tvojí ségrou!“

Jde opilec po lese a tak nějak vrazí do stromu, tak povídá: „Pardon, nezlobte se.“ Za chvíli zase bum a zase: „Pardon, já opravdu nechtěl.“ Když se to stane asi tak po desáté rezignovaně si sedne na bobek a říká si: „No nic, radši počkám, až ten průvod přejde...“

Udychaný mladý pošták přijde s důchodem k dědovi a říká: „Dědo, už mě nebaví chodit každý měsíc za vámi na samotu osmnáct kiláků od vesnice.“ Děda na to: „Moc nereptej nebo si objednáš denní tisk!“

Cvičný akrobatický letoun letí nad krajinou a začínající pilot se táže: „Pane instruktore, co mám teď dělat, abych mohl přistát na letišti?“ Za jeho zády se ozve: „Panebože, já si celou dobu myslím, že instruktor jste vy!“

Žena přijde ráno domů a tvrdí manželovi, že spala u nejlepší kamarádky. Manžel pak zavolá jejím 10 nejlepším kamarádkám a zjistí, že u žádné z nich nespala. Muž přijde ráno domů a tvrdí, že spal u nejlepšího kamaráda. Když manželka vezme telefon a zavolá jeho 10 nejlepším kamarádům, zjistí, že spal u 7 z nich a 3 jí odpřísáhnou, že tam ještě spí!

Záznamník z psychiatrické léčebny:

„Máte-li obsedantně-kompulsivní poruchu, mačkejte opakovaně číslo 1. Jste-li nesvéprávný, požádejte někoho, ať za vás stiskne číslo 2. Máte-li syndrom více osobností, stiskněte čísla 3, 4, 5 a 6. Jste-li paranoidní, víme, kdo jste a co chcete. Zůstaňte na telefonu, abychom jej mohli zaměřit. Trpíte-li bludem, zmáčkněte číslo 7 a váš hovor bude přeměrován na mateřskou loď. Jste-li schizofrenik, pečlivě naslouchejte, dokud vám tenký hlásek ve vaší hlavě nenapoví, které číslo zmáčknout. Trpíte-li depresí, je jedno, které číslo stisknete - nikdo vám stejně neodpoví. Jste-li dyslektik, zmáčkněte 969696969696969. Trpíte-li nervozitou, hrajte si s klávesou se symbolem hvězdičky, nebo se svazkem klíčů a vyčkejte, než se vám na lince ozve náš operátor. Máte-li amnézii, zmáčkněte tlačítko s číslem 8 a udejte své jméno, adresu, telefon, datum narození, rodné číslo a rodné jméno vaší matky. Trpíte-li bipolární poruchou, zanechte prosím zprávu po zaznění zvukového signálu, nebo před zazněním zvukového signálu. Nebo po zaznění zvukového signálu počkejte na zvukový signál. Trpíte-li ztrátou krátkodobé paměti, zmáčkněte číslo 9. Trpíte-li ztrátou krátkodobé paměti, zmáčkněte číslo 9. Trpíte-li ztrátou krátkodobé paměti, zmáčkněte číslo 9. Máte-li komplex méněcennosti, prosím zavěste. Všichni naši operátoři jsou příliš zaměstnaní a nemají na vás čas. Děkujeme a přejeme vám příjemný den.“

Citát: I kdybyste padli na hubu, pořád je to cesta vpřed...

Skútry pro Seniory.cz

Největší výběr nových i repasovaných elektroskútrů pro seniory i invalidy skladem

- DOPRAVA ZDARMA
- Více než 100 typů elektroskútrů
- Ceny od 16.000 Kč

www.Skútry-Pro-Seniory.cz

UCI PARA-CYCLING
WORLD CHAMPION
APELDOORN 2015

Přes překážky ke hvězdám

